

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Bc. Alena Gryczová

III. ročníkové prezenční studium

Obor: Pedagogika a veřejná správa

Vliv dosaženého vzdělání absolventů škol a jejich uplatnění na pracovním trhu na
farmářsku

Olomouc 2013

vedoucí práce: PaedDr. Bronislava Těpánková, Ph.D.

Prohláuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů. Souhlasím, aby moje práce byla uložena v knihovně Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a zpřístupněna ke studijním účelům.

Ve Krdlovicích dne 25. března 2013

í í í í í í í í í í í
Podpis

Velice d ěkuji vedoucí bakalářské práce PaedDr. Bronislav ě pánkové, Ph.D. za cenné rady, p ěpomínky a odborné vedení mé práce.

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Alena Gryczová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PaedDr. Bronislava Těpánková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2013

Název práce:	Vliv dosaženého vzdání absolventů –kol p i uplatn ní na pracovním trhu na fi ársku
Název v angli tin :	The influence of education graduates in the labor market in fi ársko
Anotace práce:	Bakalá ská práce se zabývá problematikou vlivu dosaženého vzdání absolventů –kol na jejich uplatn ní na pracovním trhu na fi ársku. Práce je rozd lena na teoretickou a empirickou ást. V teoretické ásti jsou up esn ny klí ové pojmy práce - legislativní normy týkající se absolventů , stru ná charakteristika politiky zam stnanosti R stejn jako popis eské vzd lávací soustavy. Empirická ást se pak p ímo v nuje uplatn ní absolventů na fi ársku v letech 2005 ó 2011. Cílem je zmapovat situaci absolventů r zných stup vzdání a r zných obor vzdání.
Klí ová slova:	Absolventi, stupe vzdání, obor vzdání, trh práce, fi ársko
Anotace v angli tin :	The Bachelor thesis studies influence of educational attainment and work possibilities of graduates in the Zdar region. The thesis contains a theoretical and an empirical part. The theoretical part clarifies key terms of the thesis: legislation norms, relevant to the former students, a brief description of work policy in the Czech Republic, and a description of the Czech education system. The empirical part deals with graduates work possibilities in the Zdar region in 2005 ó 2011. The goal of the thesis is to gain an overview of the current situation of graduates, according to their educational attainment and field of study.
Klí ová slova v angli tin :	Graduates, level of education, field of education, labor market, Zdar region

P ílohy vázané v práci:	–
Rozsah práce:	68 s.
Jazyk práce:	eský jazyk

OBSAH

Úvod.....	7
I Teoretická část.....	9
1 Vymezení základních pojmů	10
1.1 fi ársko.....	10
1.2 Dosafené vzd lání.....	10
1.3 Trh práce.....	10
1.4 Absolvent.....	11
2 Legislativa R vztahující se k absolvent m –kol.....	13
2.1 Tkolství.....	13
2.1.1 Tkolský zákon	14
2.1.2 Zákon o vysokých –kolách.....	15
2.1.3 Na ízení vlády ze dne 22. prosince 2004.....	15
2.2 Pracovn právní vztahy	16
2.2.1 Zákoník práce.....	16
2.2.2 Zákon o zam stanosti.....	17
3 Vzd lácí systém R	19
3.1 Základní –koly.....	21
3.2 St ední –koly	22
3.3 Vy–í odborné –koly	23
3.4 Vysoké –koly.....	24
3.5 Vzd lávání osob s SVP	25
4 Politika zam stanosti.....	26
4.1 Aktivní politika zam stanosti	26
4.2 Koncepce zam stanosti.....	28
5 Vliv vzd lání na uplatn ní na pracovním trhu.....	30
6 Kompetence absolvent	34
II Empirická část.....	38
7 Úvod do –et ení.....	39
7.1 Cíl.....	39
7.2 Charakteristika sledovaného souboru.....	39
7.3 Metodologie –et ení.....	39
8 Analýza a interpretace dat	41
8.1 Klasifikace kmenových obor vzd lání	41
8.2 Absolventi obecn	42
8.3 Absolventi na Vyso in dle dosafeného vzd lání	44
8.4 Absolventi v okrese fi ár nad Sázavou dle dosafeného vzd lání	45
8.5 Absolventi na fi ársku dle skupin obor vzd lání	48
8.6 Absolventi na fi ársku z pohledu dosafeného vzd lání a skupin obor	51
Záv r	53
Seznam zkratk.....	55
Seznam poufitych zdroj	56
Seznam graf	66
Seznam tabulek.....	67
Seznam obrázk	68

Úvod

Každý člověk se ve svém životě alespo jednou stane absolventem. V jejich procházíme během vzdělávací cesty nejprve základní školou, která se pro ně také stane vrcholem jejich vzdělávací cesty, pro většinu z nás však představuje jen začátek cesty za vzděláním. Již na základní škole se každý musí rozhodnout, kam budou směřovat jejich další kroky. S tímto rozhodnutím pomáhají rodiče, kamarádi, další pozvané osoby, hlavní rozhodnutí však musí učinit každý sám. V okamžiku nástupu na další školu si každý často ani neuvědomuje, jak důležitá byla jeho volba a jak může jeho rozhodnutí ovlivnit jeho další život. Nesprávná volba vzdělávací instituce a vzdělávacího oboru spolu s malými životními ambicemi studenta totiž může mít za následek i život na okraji společnosti bez finančních prostředků. Je tedy velmi důležitě své rozhodnutí volby studia po základní škole dostatečně zvažovat.

Na budoucím profesním životě člověk se však nepodepisuje pouze vzděláním, ale také další faktory. Takovými důležitými faktory může být i momentální situace na trhu práce, ekonomická situace státu, nebo region, ve kterém osoba žije. To s trochou nadsázky ostatní dokládají i písně „Praha je zlatá loď“ od Jiřího Václavka a píseň Ivana Mládka „Brno je zlatá loď“. V našem případě se budeme bavit o oblasti zvané Fýšsko. Tato oblast nebyla ani v minulosti nijak prosperující oblastí. Přitom nám přece hledat na jedné straně nepřípříznivém klimatu pro zemědělskou činnost, na straně druhé pak v nedostatku nerostných surovin. Oblast Vysočiny je známá díky produkci brambor, od které se postupně pomalu upouští na úkor lépe a lukrativněji využitelných plodin jako je například olejka a krmná kukuřice. V padesátých letech minulého století ve Fýšsku nad Sázavou vyrostl závod těžkého hutnického průmyslu, a koliv zde nejsou zásoby těžné rudy. Přesto se závod švýcarský¹ stal na dlouhá desetiletí zdrojem pracovních míst v celém okrese.

Cílem naší práce bylo zmapovat oblast Fýšska z hlediska uplatnění absolventů škol. Zvolili jsme časové období let 2005 až 2011. Snáhlí jsme se nejdříve uvést pozornost do problematiky vzdělávání v české republice. Následně jsme chtěli zhodnotit situaci absolventů různých stupňů vzdělání a různých oborů ve vymezené oblasti. Zajímalo nás také to, zda se potvrdí lidové úsloví, že řemeslo má zlaté dno.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V první části, která obsahuje šest kapitol, jsme se zaměřili na teoretické informace důležité pro následující část empirickou.

¹ fýšské strojírný a slévárny

První kapitola se vnuje pojmy, které jsou pro práci stěžejní. Jedná se především o vymezení pojmu absolventa stejně jako pojmu firma.

Přiblížení českého zákona a dalších legislativních norem, které se vnují absolventovi, spolu s jejich vývojem ve sledovaném období následuje v kapitole druhé.

Tato kapitola má vnu, která i její vyvolat dávné vzpomínky na okamžiky, kdy on sám seděl ve školní lavici, jak se rozhodoval, a třeba i trochu vzdoroval rodičům, při volbě svého vzdělávacího stupně, nebo jaký pocit prožíval v zářivém reflektoru při vyvolání svého jména při slavnostní promoci.

Stručný nástin toho, jak stát má vnu a ovlivňuje trh práce, pak naleznou v kapitole třetí. Naleznou zde i dokumenty z nichž česká vláda při tvorbě politiky zaměstnanosti vycházela, stejně jako oblasti, na které se vláda zaměřuje nejvíce.

To, jak je vzdělání dlefité, se snažíme doložit v další, v podání jifi páté kapitole.

Závěrečnou kapitolu první části pak tvoří problematika kompetencí absolventů. Hovoříme mimo jiné i o pohledu zaměstnavatelů na schopnosti a dovednosti absolventů.

Část, která se vnuje praktickým poznatkům, obsahuje dvě kapitoly.

Cílem této části spolu s charakteristikou sledovaného souboru je obsahem kapitoly s pododvým číslem sedm.

Samotné analýze a interpretaci dat je vnuována poslední kapitola práce, dále dělená na jednotlivé podkapitoly.

V závěru práce pak naleznou stručné shrnutí výsledků této, zhodnocení naplnění cíle práce a další možnosti práce s problematikou uplatnění absolventů.

I Teoretická část

1 Vymezení základních pojmů

Práce se zabývá vlivem vzdělání absolventů škol na uplatnění na trhu práce na území ústeckého území. Měli bychom však nejdříve upřesnit některé pojmy. Jde především o pojmy absolvent, dosažené vzdělání, trh práce, ale i samotné ústecko.

1.1 Ústecko

Takto pojmenovaná oblast dostala svůj název od města Ústí nad Sázavou. Toto město pro oblast představuje kulturní, ekonomické a především správní centrum. Nalézá se v dnešním kraji Vysočina. Z hlediska správního členění nebylo jeho postavení vždy lehké určit. V minulosti probíhlo ve správním členění republiky hned několik reforem. Ve 40. letech minulého století se republika členila na politické okresy a soudní okresy, později na okresy a kraje. Okresním městem se Ústí stal již v roce 1948. Na 14 krajů, tak jak je známe dnes, se republika rozdělila dle ústavního zákona č. 347/1997 Sb. Účinnosti však zákon nabyl až 1. ledna 2000. (srov. Veřejná správa v České republice, 2005)

Za ústecko obyvatelé této oblasti považují především blízké okolí města. My však v naší práci budeme pod pojmem ústecko vidět především celou oblast okresu Ústí nad Sázavou.

1.2 Dosažené vzdělání

Tomuto pojmu a jeho vlivu na situaci absolventů se budeme podrobněji věnovat v dalších kapitolách, a proto zde uvedeme pouze základní charakteristiku.

Česká vzdělávací soustava umožňuje občanům dosáhnout několika stupňů vzdělání. Nejobecnější dělení je na základní, střední, vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání. Střední vzdělání se pak dělí na střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. (srov. zákon č. 561/2004 Sb., § 58) Co se týká vysokoškolského vzdělání, vysoké školy nabízejí bakalářské studijní programy, magisterské a doktorské studijní programy. (srov. zákon č. 111/1998 Sb., § 45-47)

1.3 Trh práce

Trh práce je místo, kde se každý občan České republiky dříve či později musí nalézat. Je to místo, kde se setkává poptávka zaměstnavatelů po práci a nabídka práce ze strany uchazečů a zájemců o práci. Jako takový je trh práce ovlivován řadou faktorů. Mezi důležitější faktory patří především hospodářská a ekonomická situace celého státu,

ale také jednotlivých regionů. Kuchař (2007, s. 39) uvádí pět základních charakteristik trhu práce: národnostní struktura, demografická struktura, vzdělanostní struktura, ekonomická a profesní struktura. Stejně tak, z našeho pohledu, tentýž autor píše, že vystihuje propojení vzdělání a ekonomiky, když říká (2007, s. 28): *„Zaměstnanci musí zajistit růst produktivity práce kvalifikací a tedy na trhu dražší produkcí, případně snížit náklady práce zaměstnáním menšího počtu více kvalifikovaných pracovních sil při souasných investicích do výrobních prostředků.“*

1.4 Absolvent

Pojem absolventa upravuje především zákoník práce². Dle § 144 nejsou absolventy pouze ti zaměstnanci, kteří pracují v zaměstnání odpovídajícím jejich kvalifikaci, ale také všechny fyzické osoby, které po úspěšném ukončení školy doposud nezískaly odbornou praxi v délce 2 let. Podobně hovoří i novější zákoník v § 229. Dle zákona o zaměstnanosti³ se však vnuje zvýšená pozornost absolventům, ale pouze do dvou let po jejich úspěšném ukončení školy. Celková doba odborné praxe zde již nehraje roli.

Ministerstvo práce a sociálních věcí eviduje uchazeče o zaměstnání dle trvalého bydliště uchazeče. Ministerstvo rovněž uvádí dle místa školy, kde vystudovali. (srov. Festová, 2004) Bylo tedy třeba dohodnout definici absolventa pro potřeby statistických měření. Od 1. ledna 2004 tedy platí definice absolventa, podle níž je absolvent uchazečem o zaměstnání evidovaným na úřadu práce dle místa trvalého bydliště, jehož doba po úspěšném ukončení studia nepřesáhla dva roky. (srov. portal.mpsv.cz, [online])⁴

Pro sledování úspěšnosti jsou důležitým ukazatelem míra nezaměstnanosti. *„Míra nezaměstnanosti absolvent je dána poměrem počtu nezaměstnaných absolventů konkrétního druhu k celkovému počtu absolventů v daném druhu práce.“* (Festová, 2004, s. 9) Stejnou definici používají i Koucký, Bartůšek, Zelenka, (2008, s.67) pro míru neúspěšnosti absolventů. Pro krajskou míru nezaměstnanosti se používá stejný vzorec, ale dosazeny jsou krajské počty absolventů. (srov. Úlovcová, Vojtěch, Trhlíková a kol., 2010)

² Zákon č. 65/1965 Sb. a zákon č. 262/2006 Sb.

³ Zákon č. 435/2004 Sb.

⁴ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>

MPSV a ÚP⁵ sledují po tu absolventů vždy k 30. dubnu a 30. září, přičemž hodnoty kulminují v období podzimu, kdy dochází k evidenci zvýšeného počtu absolventů. (srov. Festová, 2004) Absolventy vysokých škol jsou pak studenti, kteří úspěšně ukončili studium v daném kalendářním roce.⁶(srov. Havlíková a kol, 2010)

⁵ Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce

⁶ Od 1.1. do 31.12. daného roku

2 Legislativa R vztahující se k absolvent m –kol

Oblast –kolství, stejn jako oblast pracovních vztah i dal–ích oblastí lidského flivota, je upravena adou právních norem. Problematiku zapojování absolvent do b flného pracovního flivota upravují jak normy –kolské, tak normy pracovního práva. Krom t chto oblastí se v–ak m flme setkat i s právními p edpisy upravující sociální oblast. Právní systém ve velice rozsáhlý, a proto se zde budeme blíflle zabývat pouze n kterými právními p edpisy, které jsou podle nás nejd leflit j–í z pohledu vstupu absolvent na pracovní trh.

Nejprve se budeme zabývat právními normami v oblasti –kolství, protoflle bez vystudování n kterého typu –kol nezíská lov k pofladovaný stupe vzd lání, který je d leflitým faktorem ovliv ující úsp –nost absolventa na trhu práce. Dal–í oblastí, které se budeme v novat, bude oblast pracovn právních vztah .

2.1 TMkolství

Právních norem v oblasti –kolství je obrovské mnoflství. Je to nejen z dvodu pot eby právn upravit d leflité instituty v lidském flivot , ale také proto, flle kafldí rok se díky m nící se ekonomické, hospodá ské i politické situaci m ní a dopl ují jifl d íve vydané právní normy, aby mohly efektivn slouflit spole nosti. V eské republice také v posledních desetiletích docházelo jak ke spole enským, tak i ekonomickým a politickým zm nám, které se v–echny musely odrazit v právním systému. K takovým zm nám muselo dojít jednak po roce 1989, tak i v devadesátých letech dvacátého století. Dal–í zm ny pak v systému p icházely na po átku jednadvacátého století, kdy se eská republika chystala ke vstupu do Evropské unie, a musela proto do svého systému za lenit adu evropských p edpis .

ím více probíhalo zm n ve spole nosti, tím komplikovan j–í a rozt ít n j–í právní systém byl, a proto v roce 2005 do–lo k výrazné reform , která m la zjednodu–it a zefektivnit –kolské právní normy. Dne 1. ledna 2005 nabyly ú innosti hned t i d leflité zákony. Jednalo se o zákon . 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o zm n dal–ích zákon , zákon . 562/2004 Sb., kterým se m ní n které zákony v souvislosti s p íjetím –kolského zákona, ale hlavn nabyly ú innost (krom n kterých ustanovení, která nabyly ú innost afl v roce 2007) zákon . 561/2004 Sb., o p ed–kolním, základním, st edním, vy–ím odborném a jiném vzd lávání (–kolský zákon).⁷

⁷ § 20 odst. 3, 5 afl 7 nabylo ú innosti dnem vyhlá–ení, ustanovení § 77 afl 79, § 80 odst. 3 afl 10, § 81 odst. 1 afl 8 a § 82 odst. 3, která nabyly ú innosti afl dne 1. zá í 2007.

2.1.1 ~~T~~řkolský zákon

~~T~~řkolský zákon . 561/2004 Sb., který nabytí úinnosti 1. ledna 2005 nahradil hned n kolik p edchozích právních norem. P edev-ím ~~t~~řkolský zákon . 29/1984 Sb., o soustav základních, st edních a vy-ích odborných ~~k~~ol, který jifl zavedl pojem devítileté povinné ~~k~~olní docházky. Dal-ím nahrazeným právním p edpisem byl zákon . 564/1990 Sb., o státní správ a samospráv ve ~~k~~olství, a také zákon . 76/1978 Sb., o ~~k~~olských za ízeních. (srov. Ministerstvo ~~k~~olství, mládeffe a t lovýchovy, 2006)

Nový ~~k~~olský zákon vychází z n kolika dokument a p edpis . Jifl v roce 2001 byl vydán Národní program rozvoje vzd lávání v eské republice⁸. Východiskem se stal i Dlouhodobý zám r vzd lávání a rozvoje výchovn -vzd lávací soustavy eské republiky z roku 2002. Ze stejného roku pochází i dal-í inspirace ~~k~~olského zákona a to Programové prohlá-ení vlády eské republiky. Vodítkem novému ~~k~~olskému zákonu rovn fl byly závazné p edpisy Evropské unie, mezinárodní úmluvy a dal-í p edpisy. (srov. Ministerstvo ~~k~~olství, mládeffe a t lovýchovy, 2006)

~~T~~řkolský zákon v sob zahrnuje demokratizaci spole nosti a vzd lávání, ale také pracuje na evropském rozm ru vzd lávání. Dle ~~k~~olského zákona má být ve ejnost více zapojena do projednávání zám r vzd lávání a rozvoje vzd lávání. Zákon jasn vymezuje práva a povinnosti flák a jejich zákonných zástupc . Dále je zaveden pojem ~~k~~olská rada, ale také pojem st ední ~~k~~ola, který zahrnuje jak gymnaziální ~~k~~oly tak i st ední odborné ~~k~~oly a u ili-t . D raz je položen na celoflivotní vzd lávání stejn jako na uznávání d íve dosaženého vzd lání v etn toho neformálního. Nemén d leffitá je možnost získání stupn vzd lání bez p edchozího vzd lávání ve st ední nebo vy-í odborné ~~k~~ole. Pro studenty byl zásadní i pojem nové maturity, kterou ~~k~~olský zákon zakotvuje.(srov. ~~k~~olský zákon; Ministerstvo ~~k~~olství, mládeffe a t lovýchovy, 2006; msmt.cz, [online])⁹.

~~T~~řkolský zákon spolu s dal-ími zákony, které nabyly úinnosti v lednu 2005, si vyfládal adu provád cích vyhlá-ek a na ízení. Každý z t chto právních p edpis má své opodstatn é místo v systému ~~k~~olských právních norem a od roku 2005 byly n kolikráté novelizovány. Sám ~~k~~olský zákon pro-el mnoha úpravami.¹⁰

⁸ Zvaný téfl jako Bílá kniha

⁹ Viz. <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>

¹⁰ Do roku 2011 byl ~~k~~olský zákon upraven takto: z. . 561/2004 Sb., ve zn ní zákona . 383/2005 Sb., zákona . 112/2006 Sb., zákona . 158/2006 Sb., zákona . 161/2006 Sb., zákona . 165/2006 Sb., zákona . 179/2006 Sb., zákona . 342/2006 Sb., zákona . 624/2006 Sb., zákona . 217/2007 Sb., zákona . 296/2007 Sb., zákona . 343/2007 Sb., zákona . 58/2008 Sb., zákona . 126/2008 Sb., zákona . 49/2009 Sb., zákona . 378/2009 Sb., zákona . 427/2010 Sb. a zákona . 472/2011 Sb.

2.1.2 Zákon o vysokých školách

Jak již bylo dříve uvedeno, oblast vysokého školství je upravena samostatným zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. V tomto zákonu je upraveno postavení vysokých škol. Dále je zde zakotvena struktura vysokých škol, jejich orgány, práva a povinnosti studentů. V ohledu na stupeň dosaženého vzdělání zákon určuje bakalářský studijní program, magisterský studijní program a doktorský studijní program. Absolventi po úspěšném složení státních závěrečných zkoušek získají příslušný titul.

V dnešní době se stále diskutuje o nutnosti reformy vysokého školství, přestože byl i zákon o vysokých školách několikrát novelizován.¹¹ (srov. zákon o vysokých školách)

2.1.3 Nařízení vlády ze dne 22. prosince 2004

V návaznosti na nový školský zákon bylo v prosinci 2004 přijato nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělávání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. *ŠV přiloze tohoto nařízení je uvedena soustava oborů vzdělávání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, s uvedením oborů vzdělávání, v nichž lze dosáhnout základního vzdělání, středního vzdělání, středního vzdělání s výučním listem, středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího odborného vzdělání v konzervatoři a vyššího odborného vzdělání, jejich návaznost na učební a studijní obory podle předchozích právních předpisů, návaznost oborů vzdělávání pro uchazeče přijímané do nástavbového studia a počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku.*¹² (nařízení vlády č. 689/2004 Sb., § 1)

Je již snad samozřejmostí, že i tento předpis byl již upravován.¹³ V roce 2010 bylo nařízení nahrazeno zcela novým nařízením vlády ze dne 31. května č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělávání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.

¹¹ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění zákona č. 210/2000 Sb., zákona č. 147/2001 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 96/2004 Sb., zákona č. 121/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 473/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 624/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 110/2009 Sb., zákona č. 419/2009 Sb. a zákona č. 159/2010 Sb.

¹² Příloha je dostupná na:

http://aplikace.msmt.cz/DOC/Narizeni_vlady_c_689_2004_Sb_soustava_oboru.pdf

¹³ Nařízením vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 224/2007 Sb., které mění nařízení vlády č. 689/2004 Sb., ve znění nařízení vlády č. 18/2006 Sb., nařízení vlády č. 268/2008 Sb., nařízení vlády č. 242/2009 Sb.

2.2 Pracovní právní vztahy

Studenti –kol, potažmo absolventi, se po ukonění svého studia ocitají na prahu další etapy svého života. Stojí před rozhodnutím, zda se nechat zaměstnat, zda zaměstnat sami sebe, hledat zaměstnání nebo se nahlásit na úřad práce. V tomto okamžiku vstupují na trh práce, který je však v t–inou neeká s otevřenou náruží.

Oblast pracovního práva je stejná jako oblast –kolství upravena mnoha právními předpisy, z nichž některé jsou zcela nezbytné pro fungování trhu práce. A koliv existuje sada právních norem, my se budeme blíže zabývat pouze některými z nich.

2.2.1 Zákoník práce

Bez tohoto právního předpisu by společnost asi jen těžce spravovala oblast trhu práce. A kolit to není jediný právní předpis nutný k fungování trhu práce a zaměstnávání, jde určit o zásadní a základní předpis pracovního práva.

Až do roku 2005 fungoval zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce. Fungoval celých 41 let. Z důvodů změny společnosti, poměrů hospodářských, politických i ekonomických bylo potřeba vytvořit nový zákoník, který bude lépe vyhovovat soudobé společnosti.

Do roku 2007 byl v platnosti tento starý zákoník, mnohokrát novelizovaný, kdy poslední novela tohoto zákoníku proběhla v roce 2005.¹⁴ V roce 2006 byl vydán zcela nový zákoník práce, zákon č. 262/2006 Sb. I tento zákoník nalezl odpor, kteří tvrdili, že ani tento zákoník neodráží současnou společnost, nejde o komplexní normu pracovního práva atd. (srov. Jakubka, 2009)

Problematika absolventů byla v předvodním zákoníku práce (z. č. 65/1965 Sb.) řešena v § 144: *šAbsolventem se rozumí zaměstnanec vstupující do pracovního poměru na práci odpovídající jeho kvalifikaci, jestliže celková doba jeho odborné praxe nedosáhla požadované ukonění studia (přípravy) dvou let, přičemž se do této doby nezapočítává doba vojenské základní (náhradní) služby nebo civilní služby nahrazující tuto službu a doba mateřské nebo rodičovské dovolené.š*

¹⁴ zákony č. 88/1968 Sb., č. 153/1969 Sb., č. 100/1970 Sb., č. 146/1971 Sb., č. 20/1975 Sb., č. 72/1982 Sb., č. 111/1984 Sb., č. 22/1985 Sb., č. 52/1987 Sb., č. 98/1987 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 3/1991 Sb., č. 297/1991 Sb., č. 231/1992 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 590/1992 Sb., č. 37/1993 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 287/1995 Sb., č. 138/1996 Sb., č. 167/1999 Sb., č. 225/1999 Sb., č. 29/2000 Sb., č. 155/2000 Sb., č. 220/2000 Sb., č. 238/2000 Sb., č. 257/2000 Sb., č. 258/2000 Sb., č. 177/2001 Sb., č. 6/2002 Sb., č. 202/2002 Sb., č. 136/2002 Sb., č. 311/2002 Sb., č. 312/2002 Sb., č. 274/2003 Sb., č. 46/2004 Sb., č. 436/2004 Sb., č. 628/2004 Sb., č. 46/2004 Sb. (část), č. 562/2004 Sb., č. 563/2004 Sb., č. 169/2005 Sb., č. 253/2005 Sb., č. 342/2005 Sb., č. 413/2005 Sb.

Od 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 262/2006 Sb. A koliv byl do současné doby několikrát novelizován, paragrafy a ustanovení týkající se absolventů –kol zůstaly beze změny. V § 277 se hovoří o tom, že zaměstnavatel má povinnost o odborný rozvoj svých zaměstnanců, mimo jiné o odbornou praxi absolventů –kol.

ŠZaměstnavatelé zabezpečí absolventům středních –kol, konzervatoří, vyšších odborných –kol a vysokých –kol podmínkou odbornou praxi k získání praktických zkušeností a dovedností potřebných pro výkon práce; odborná praxe se považuje za výkon práce, za který poskytl zaměstnanci mzda nebo plat. Absolventem se pro účely odstavce 1 rozumí zaměstnanec vstupující do zaměstnání na práci odpovídající jeho kvalifikaci, jestliže celková doba jeho odborné praxe nedosáhla po ukončení studia (příprav) 2 let, pokud se do této doby nezapočítává doba mateřské nebo rodičovské dovolené. (zákoník práce, § 229)

2.2.2 Zákon o zaměstnanosti

Dalším neméně důležitým právním předpisem je zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tento předpis sice nedefinuje přímo absolventa, ale upřesňuje podmínky, komu v nově zvýšenou pozornost při zprostředkování práce, upravuje nárok na podporu v nezaměstnanosti atd.

Pro absolventy –kol jsou velmi důležité především paragrafy a ustanovení, která se jich bezprostředně dotýkají a ovlivňují jejich pozici na trhu práce. Jedná se především o § 33, § 39 a § 41.

Dle § 33 se při zprostředkování zaměstnání vnuje zvýšená pozornost uchazečům, kteří to potřebují z důvodu zdravotního stavu, vku či z jiných důvodů. Takovými osobami jsou například fyzické osoby do věku 25 let; absolventi vysokých –kol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku; tihotné ženy. Těmito osobách úřad práce nabídne vypracování individuálního akčního plánu pro zvýšení možnosti uplatnění na pracovním trhu. V § 39 jsou stanoveny podmínky, za kterých má uchazeč nárok na podporu v nezaměstnanosti. Uchazeč má nárok na podporu v nezaměstnanosti také v případě, že splňuje podmínky náhradní doby zaměstnání. Výčet situací, které lze považovat za tuto náhradní dobu je uveden v § 41. (srov. zákon o zaměstnanosti; Leiblová a kol., 2005)

Již následující rok byl zákon pozměněn a novela se dotkla i absolventů –kol. Za náhradní dobu zaměstnání se dle § 41 začala považovat i soustavná příprava na budoucí povolání. (srov. zákon. č. 382/2005 Sb.)

Další změna směrem k absolventům nastala v roce 2008 díky novele zákona č. 382/2008 Sb. Ke změně došlo v § 33 písm. b, kdy se zvýšená pozornost dále vztahuje fyzické osobě do 20 let věku, a písm. c se zrušuje, tedy o zvýšenou pozornost při práci absolventů –kol. Spolu s tímto změnou došlo též ke změně v § 41 odst. 3, kde se zrušuje písmeno h, tedy za náhradní dobu zaměstnání se nově již nepovažuje soustavná příprava na budoucí povolání. (srov. zákon. č. 382/2008 Sb.)

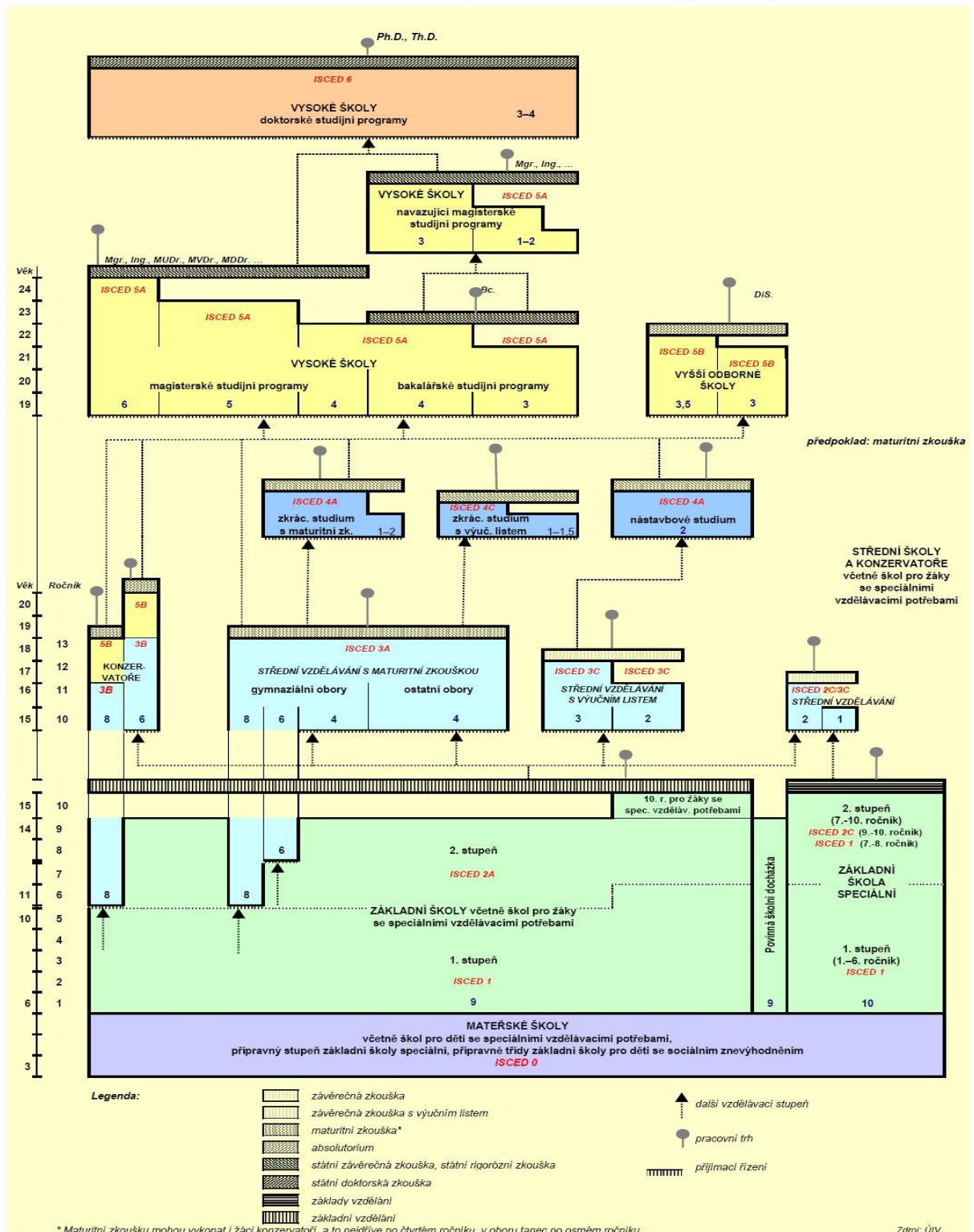
3 Vzdelávací systém R

Podoba českého školství doznala za posledních třicet let podstatných změn. V dnešní české populaci však najdeme i osoby, které si pamatují nejen kolik politických režimů, nejen kolik podob českého státu, a ne jen se jí jednalo o samostatný svěbytný útvar, nebo o politický útvar podléhající okolním státům za čas druhé světové války. V jiných bychom však mohli jít mnohem dále do minulosti a systém školství by se podstatně proměnil. Není snad nikdo, kdo by si z dob ještě svého působení ve školních lavicích nepamatoval jména jako Jan Hus, Jan Amos Komenský, Marie Terezie nebo Josef II. Tato jména jsou neodmyslitelně spjata s reformami českého školství. Během dlouhých staletí se změnila nejen struktura vzdelávacího systému, ale rovněž obsah a forma vzdělávání. Měnily se také názvy jednotlivých stupňů škol. Vzpomenout můžeme školy triviální, měšťanské i reálné. Samotné vzdělávání a využívání pojmy dostávaly svou nynější podobu rovněž postupně.

Současná podoba vzdelávací soustavy ovlivňuje život nejen již od raného dětství. Na počátku se v třinácti setkává s mateřskou školou. Následuje pak povinná školní docházka do základní školy. Jak již z názvu vyplývá, studium na základní škole je povinné, ale zároveň právo na vzdělání je jedním ze základních lidských práv. Spolu s dalšími právy je zakotveno v Listině základních lidských práv a svobod. Na základní škole navazuje školní docházka, která však již není povinná a absolvent základní školy do ní nemusí nastoupit. Místo ní může absolvent zahájit profesní a kariérní dráhu. V třinácti však pokračuje ve vzdělávání na střední škole. Po vystudování tohoto stupně si opět může zvolit, zda bude pokračovat ve studiu na vysoké či vyšší odborné škole, nebo vstoupí na trh práce. Stejně volí pak i absolventi bakalářských a magisterských programů vysokých škol.

Pokud tedy budeme dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolních, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, hovořit o souboru škol, budeme se zaměřovat na školy mateřské, základní a střední školy, které se dále dělí na gymnázia, střední odborné školy a střední odborná učiliště. Výčet škol bude pokračovat konzervatořmi, vyššími odbornými školami, základními umleckými školami a školami jazykovými s právem státní jazykové zkoušky. Ke všem školám do systému vzdělávání patří i školy vysoké dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a změně a doplnění dalších zákonů. Tyto školy poskytují různé stupně vzdělání a tím se nyní budeme blíže zabývat. Pro lepší

p edstavu a názornost celého systému p edkládáme schéma vzd luvací soustavy v eské republice.

Obrázek . 1: Schéma vzd luvací soustavy v R
Zdroj: msmt.cz [online]¹⁵

¹⁵ Viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vzdelavaci-soustava>

3.1 Základní –koly

Povinnou –kolní docházku plní flák v základní –kole. Od roku 1995 je povinná devítiletá –kolní docházka. Z minulosti byl praktikován i model osmileté povinné docházky stejn jako model desetileté povinné docházky. Základní –kola je roz len na na první a druhý stupe . Základní vzd lávání probíhá denní formou. Po uplynutí období posledního –kolního roku povinné –kolní docházky flák splnil povinnou –kolní docházku. Zpravidla se tak d je po devíti letech –kolní docházky, nejdéle v–ak v 17 letech fláka. ŠStupe základního vzd lání získá flák úsp –ným ukon ením vzd lávacího programu základního vzd lávání v základní –kole, na nižl–ím stupni –estiletého nebo osmiletého gymnázia nebo v odpovídající ásti osmiletého vzd lávacího programu konzervato e. Stupe základního vzd lání se získá po spln ní povinné –kolní docházky rovn fl úsp –ným ukon ením kurzu pro získání základního vzd lání uskute ovaného v základní nebo st ední –kole.õ (–kolský zákon, § 45)

K emu má slouflit základní vzd lávání? Na toto otázku nalezneme odpov rovn fl ve –kolském zákonu, konkrétn v § 4: š *Základní vzd lávání vede k tomu, aby si fláci osvojili pot ebné strategie u ení, a na jejich základ byli motivováni k celoflivotnímu u ení, aby se u ili tvo iv myslet a e–it p im ené problémy, ú inn komunikovat a spolupracovat, chránit své fyzické i du–evní zdraví, vytvo ené hodnoty a flivotní prost edí, být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odli–ným kulturním a duchovním hodnotám, poznávat své schopnosti a reálné mofnosti a dovednosti p i rozhodování o své dal–í flivotní dráze a svém profesním uplatn ní.õ*

Sí základních –kol je po celé eské republice velmi hustá. V n kterých obcích jsou z ízeny pouze malot ídní –koly a fláci do vy–ích ro ník základní –koly musí dojflit do okolí. Po et základních –kol na Vyso in v daných letech p iblifuje nífle p ipojená tabulka.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Z TM	284	270	268	266	265	264	264

Tabulka . 1: Po et základních –kol v kraji Vyso ina v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle údaj získaných na ÚIV, 2006-2010; czso.cz [online]¹⁶

¹⁶ Viz http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/3301-11-r_2011

Ve sledovaných letech je patrný trend klesajícího počtu základních škol na Vysočině. Tento trend však nebyl pouze místní záležitostí, ale projevil se i v celorepublikovém měřítku, když počet základních škol od roku 2005 do roku 2010 poklesl z celkového počtu 4474 ZŠ na 4123 ZŠ. Na Vysočině počet základních škol poklesl o 20 škol, především v důsledku sloučení jednotlivých škol. Počet základních škol na Vysočině tvořily ve sledovaném období zhruba 6,4% všech základních škol.

3.2 Střední školy

Jen velice málo škol ukončí svou vzdělávací dráhu ukončením povinné školní docházky. Většina si vybírá z nabídky velkého množství středních škol jak ve svém kraji, tak i mimo něj, pokud se v kraji nevyskytuje škola poskytující preferovaný program vzdělávání. Nabídka středních škol obsahuje jak školy gymnaziálního typu, tak i střední odborné školy, odborná učiliště, lycea, konzervatoře a další typy škol. Po úspěšném ukončení vzdělávacího programu škola získá střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. Forma studia na střední škole může být denní, dálková, večerní, distanční a kombinovaná, přičemž vzdělání dosažené jakoukoli formou si je rovnocenné. (srov. školský zákon; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006)

Stejně jako základní vzdělávání má i střední vzdělávání své cíle. Nakolik jsou odlišné od cílů základního vzdělávání posoudíme sami. *Školní vzdělávání rozvíjí v domácnosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty získané v základním vzdělávání dle potřeb pro osobní rozvoj jedince. Poskytuje školám obsahově široké všeobecné vzdělání nebo odborné vzdělání spojené se všeobecným vzdáváním a upevňuje jejich hodnotovou orientaci. Střední vzdělávání dále vytváří předpoklady pro plnohodnotný osobní a občanský život, samostatné získávání informací a celoživotní učení, pokračování v navazujícím vzdělávání a přípravu pro výkon povolání nebo pracovní činnosti.* (školský zákon, § 57)

Střední školy, které poskytují střední vzdělání s maturitní zkouškou v rámci kteréhožto programu, mohou nabízet i zkrácené studium tzv. nástavbu pro uchazeče, kteří již získali výuční list v příbuzném oboru. Stejně tak i školy poskytující střední vzdělání s výučním listem mohou uskutečňovat zkrácené studium pro uchazeče, kteří získali maturitní zkoušku v příbuzném oboru. (srov. školský zákon; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006; 2007; 2008)

Všeobecného vzdelání se dostane flákom na oborech gymnázií, ktorá majú jako hlavný cíľ pripraviť své fláky na pokračování ve studiu na n které ze kol terciárneho vzdelávání. Absolventi gymnázií získávají všeobecné znalosti, které jim mají pomoci úspešně projít přijímacím řízením na vysokých školách různých zaměření (pedagogické, přírodovědecké, humanitní). Všeobecné vzdelání, ale i s účástí odborných znalostí, poskytují lycea. Do soustavy oborů byla včleněna lycea přírodovědná, technická, pedagogická a další. (srov. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006; 2007; 2008; 2009)

Odborné vzdelání poskytují především střední odborné školy a střední odborná učiliště, jejichž úkolem je připravit své fláky na výkon odborných činností (technických, ekonomických, umleckých). V SOU a SOTM mohou fláci získat střední vzdelání s maturitou nebo střední vzdelání s výučním listem.

Mezi střední školy je včleněna i konzervatoř a to zcela samostatně od školního roku 2005/2006. Na této škole mohou fláci dosáhnout středního vzdelání s maturitní zkouškou, nebo vyššího odborného vzdelání v konzervatoři.

Vzdelávání na konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti fláka získané v základním a základním umleckém vzdelávání, poskytuje všeobecné vzdelání a připravuje fláky pro výkon náročných umleckých nebo umlecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudební dramatické umění. (školský zákon, § 87; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006; 2007; 2008; 2009; 2010; 2011)

3.3 Vyšší odborné školy

Součástí vzdelávací soustavy České republiky jsou od roku 1996/1997 také vyšší odborné školy. Jde o zástupce odborně orientovaného terciárního vzdelávání. Jedná se o samostatný stupeň vzdelávání. Někdy jsou totiž ve stejné myšlence považovány za nastavbu středních škol. VOTM nabízejí vyšší odborné vzdelání, specifickou náročnou přípravu i všeobecné vzdelání. Studium je zakončeno absolutoriem a absolvent získá úspěšným ukončením titul DiS. (diplomovaný specialista), psaný za jménem. (srov. školský zákon; Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2006; 2007; 2008; 2009; 2010; 2011).

3.4 Vysoké školy

školáci studijních škol se po ukončení svého studia dostávají k dalšímu rozhodování. Stojí před nimi otázka, zda pokračovat ve vzdělávání, a to buď na některé z vysokých škol v České republice nebo na některé z vybraných odborných škol, nebo ukončit svoji vzdělávací dráhu a vrhnout se na trh práce.

V současné době podíl vysokoskolsky vzdělaných občanů stoupá. Ve školním roce 2010/2011 v České republice působilo celkem 73 vysokých škol, z toho 26 veřejných, 45 soukromých a 2 státní. (srov. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2011) Vysokoskolské vzdělání lze dosáhnout studiem v akreditovaném studijním programu na vysoké škole. Vysoká škola představuje vrchol vzdělávací soustavy a jako takový plní funkce související s jejím postavením¹⁷. Oblast vysokého školství je legislativně upravena v jiném právním předpisu než školním zákonem. Tuto část vzdělávání upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. Tento zákon upravuje a definuje studijní programy vysokých škol.

Bakalářský studijní program je zaměřen na přípravu k výkonu povolání, při němž se bezprostředně vyuplatují soudobé poznatky a metody; obsahuje též vybrané teoretické poznatky. (zákon o vysokých školách, § 45) Délka trvání bakalářského programu je 3-4 roky a po úspěšném vykonání státní závěrečné zkoušky je udělen titul Bc., psaný před jménem.

Magisterský studijní program je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu v daném poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností kritické myšlenky, v oblasti umění je zaměřen na náročné umleckou přípravu a rozvíjení talentu. (zákon o vysokých školách, § 46) Délka magisterského programu je 4-6 let. Po bakalářském programu může následovat navazující magisterský program v délce trvání 2-3 roky. Po úspěšném složení závěrečné státní zkoušky student získá titul Mgr., psaný před jménem. Po ukončení tohoto programu se dle oblasti udělují i další tituly, a to Ing. (ekonomie, zemědělství), Ing. arch. (špičkový architekt), MUDr. (špičkový lékař), MVDr. (špičkový veterinární lékař), MgA (špičkový umělec). Absolventi magisterských programů dále mohou vykonat státní rigorózní zkoušku a získat tituly JUDr. (špičkový právník), PhDr. (špičkový filozof), RNDr. (špičkový pracovník v oboru) a další. (srov. zákon o vysokých školách, § 46)

¹⁷ Viz zákon č. 111/1998 Sb., úvodní ustanovení

Na magisterský studijní program dále může navazovat doktorský studijní program. Tento program však nemají všechny vysoké školy akreditovaný. *Doktorský studijní program je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvorbu v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvorbu v oblasti umění.* (zákon o vysokých školách, § 47) Délka doktorského programu je 3 roky a probíhá dle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. (srov. zákon o vysokých školách, § 47) Úspěšným absolventem je udělen titul Ph.D., psaný za jménem.

3.5 Vzdlávání osob s SVP

Ve vzdělávacím systému České republiky má své opodstatněné místo i vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato oblast je upravena řadou právních norem, které mají cílem znevýhodněným osobám zajistit rovný přístup ke vzdělání stejně jako rovný přístup k pracovním příležitostem.

Za základní právní normu v této oblasti považujeme zákon č. 561/2004 Sb., tedy školský zákon, který v § 16 uvádí, kdo je osoba se speciálními vzdělávacími potřebami. V tomtožl paragrafu v odstavcích 2, 3 a 4 je pak jasně uvedeno, co se myslí pod pojmy zdravotní postižení, zdravotní znevýhodnění a sociální znevýhodnění.

Na školský zákon přímo navazuje vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. Podle této vyhlášky mohou být osoby s SVP integrovány formou individuální, skupinové i formou samostatné organizace školy pro osoby s SVP. (srov. vyhláška č. 73/2005 Sb., § 3) Paragraf 5 pak vyjmenovává všechny typy a stupně škol pro osoby s SVP. Pro osoby s SVP školy poskytují několik úrovní vzdělávání, od mateřských škol až po školy střední.

4 Politika zam stanosti

Lidé hledají práci, pracují, odcházejí z práce a aby tyto procesy byly pro lov ka co moflná nejmén stresující existuje ada moflností. Jak jsme jifl n kolikrát zmínili, vstup na trh práce je ovlivn n adou faktor . N které z nich m fleme sami ovlivnit svou snahou, n které sami m fleme ovlivnit jen velmi t fce, n které neovlivníme. Na trhu práce je patrný rozdíl mezi poptávkou a nabídkou práce. Musí tedy existovat i n co, co bude tento rozdíl zmen–ovat, snaffit se ho vyrovnávat a pomáhat s nalézáním zam stnání. Takovým nástrojem je práv politika zam stanosti. Ta je definována jako *ší innost sm ující k dosaflení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivnímu vyuflití zdroj pracovních sil a k zabezpe ení práva ob an na zam stnání. Jejím cílem je vytvá ení optimálních podmínek a p edpoklad pro dosaflení plné, produktivní a svobodn zvolené zam stanosti.* (Kotýnková, N mec, 2003, s. 131) Stru n j–í definicí, co je politika zam stanosti, m fle být i *ší je souborem nástroj podporujících vstup nezam staných na trh práce.* (Kotýnková, N mec, 2003, s. 29)

4.1 Aktivní politika zam stanosti

Politiku jako takovou provádí stát. Stát má moflnost ovliv ovat politiku díky pasivní politice zam stanosti¹⁸, aktivní politice zam stanosti¹⁹ a hospodá sko-politickými opat eními. Politika zam stanosti, a jifl aktivní i pasivní, spadá pod Ministerstvo práce a sociálních v cí. To má za úkol sledovat a vyhodnocovat situaci na trhu práce, vytvá et a spolupracovat na koncepcích politiky zam stanosti, spravuje prost edky na zabezpe ení statní politiky zam stanosti, vykonává také kontrolní a dozor í innost na úseku zam stanosti a v neposlední ad ídí ú ady práce. Ty plní t i nejd leflit j–í úkoly, a to informují ob any, pomáhají zprost edkovat uchaze m zam stnání a vyplácejí sociální dávky. Plní v–ak i dal–í funkce. Poskytují poradenské slufby ob an m, vyhodnocují stav trhu práce ve svém regionu, nabízejí vhodná pracovní místa uchaze m o zam stnání, zabezpe ují a organizují rekvalifikaci, podporují zam stnavatele p i z izování nových pracovních míst, hospoda í s finan ními prost edky a také vydávají a odnímají povolení k zam stnávání cizinc . (srov. mvcr.cz, [online])²⁰

Cíle aktivní politiky zam stanosti bychom mohli definovat ve ty ech hlavních bodech. První bod je patrný jifl ze samotné definice politiky zam stanosti a to vytvá et

¹⁸ P iznávání a vyplácení státní podpory v nezam stanosti

¹⁹ Programy na podporu zam staností

²⁰ Viz <http://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx>

rovnováhu mezi poptávkou a nabídkou práce na trhu práce. Dalším cílem je přerozdělení nezaměstnanosti ve prospěch znevýhodněných skupin na trhu práce. Dlefité je i zprostředkování kontaktu s trhem práce p i jeho p eru-ení. Úlohou by m la být nabídnuta pomoc p i jeho návratu na trh práce, a jifl v podob rekvalifika ního kurzu, nebo jiným zp sobem. Politika zam stnanosti by m la také p edcházet sociálnímu vylou ení jedinc , kte í p i-li o práci nebi ji nemohou dlouhodob nalézt. Zabránit by m la i zhor-ování flivotných podmínek nezam stnaných. (srov. Kotýnková, Nmec, 2003)

Znevýhodněnými osobami na trhu práce jsou i absolventi -kol. Hlavními d vody jejich -patné situace na trhu práce je p edevším jejich nízká kvalifikace, nedostatek praktických znalostí a dovedností, neochota vykonávat ur ité zam stnání, n kdy i -patné jazykové znalosti a nedostatek PC gramotnosti. (srov. Orgoníková, Faldynová, 2007) Podle názor samotných pracovník ú ad práce pat í mezi p íny nezam stnanosti absolvent také vysoké po ty absolvent ur itých obor i malý zájem zam stnavatel o absolventy ur itých obor . (srov. Skácelová, Vojt ch, 2009) Podporu absolvent p i vstupu na trh práce nalezneme například v Národním ak ním plánu zam stnanosti na léta 2004-2006. (srov. Úlovcová, Vojt ch, Festová a kol., 2006; Festová, 2004) T kolením, rekvalifika cí i poradenskou službou má mladým lidem pomoci program realizovaný na ú adech práce zvaný První p ílefitost. Je ur en pro uchaze e do 25 let a do 6 m síc jejich evidence. Dalším nástrojem aktivní politiky zam stnanosti zam ené na mladé lidi a absolventy je Individuální ak ní plán²¹. Ten je ú ad práce povinen nabídnout uchaze i o zam stnání vfdy, pokud osoba spl uje podmínky do 25 let nebo je absolventem -koly do dvou let po jejím úsp -ném ukon ení. (srov. Úlovcová, Vojt ch, Festová a kol., 2006) šObsahem IAP je zejména stanovení postupu a asového harmonogramu pln ní jednotlivých opat ení ke zvý-ení mofnosti uplatn ní uchaze e o zam stnání na trhu práce. P i ur ování obsahu individuálního ak ního plánu se vychází z dosafené kvalifikace, zdravotního stavu, mofností a schopností uchaze e o zam stnání. (zákon . 435/2004 Sb. § 33, odst. 2) Absolventi, stejn jako ostatní znevýhodněné osoby, mohou vyuffít i dalším mofností, jak se lépe uplatnit na trhu práce. Mezi tyto mofnosti pat í p edevším rekvalifikace.

²¹ Zkracován zkratkou IAP

4.2 Koncepce zaměstnanosti

Česká republika není jediná, která se potýká s nezaměstnaností. Nezaměstnanost se stala celoevropským problémem, který bylo třeba řešit. A proto jí v roce 1997 přijala Evropská rada na svém zasedání v Lucemburku základní principy Evropské strategie zaměstnanosti. Cíle společné pro celou Evropskou unii byly rozpracovány ve čtyřech pilířích. Tyto čtyři pilíře nesou názvy zaměstnanost, podnikatelství, adaptabilita a rovné příležitosti. Na základě této dohody všechny členské země vypracovávají Národní akční plány. Dalším důležitým krokem v oblasti zaměstnanosti bylo přijetí Lisabonské strategie. Ta stanovila oblasti rozvoje EU v časovém horizontu 10 let, tedy od roku 2000 do roku 2010. Důraz je zde kladen na provedení reformy v oblasti zaměstnanosti, ekonomiky, podnikání, sociální oblasti a oblasti rozvoje. Hlavními cíli v oblasti zaměstnanosti je plná zaměstnanost, produktivita práce a sociální začleňování. Členské země pak mají do roku 2010 zavést strategii celoživotního vzdělávání do svých systémů vzdělávání a mají rovněž usilovat o zvýšení kvality vzdělávání, aby lidé měli takové znalosti, které jim pomohou jak v osobním, tak kariéerním životě. (srov. Kotýnková, Němec, 2003)

Hlavními směry zaměstnanosti stanované rozhodnutím Evropské rady na léta 2005-2008 znovu opakují a doplňují cíle zaměstnanosti Lisabonské strategie. Opět se hovoří o zvýšení investic do lidského kapitálu a podporu soběstačného systému vzdělávání a odborné přípravy novým kvalifikačním požadavkům. (srov. portal.mpsv, [online])²² Na tuto strategii navazuje i rozhodnutí Rady ze dne 15. července 2008. Hlavní směr č. 17 hovoří o tom, že by se národní politiky měly snažit dosáhnout v roce 2010 celkové průměrné míry zaměstnanosti 70%. Prioritou by přitom mělo být přilákat více lidí do zaměstnání a jejich následným udržením v práci, zvýšení investic do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace. To by mělo obsahovat kroky k omezení počtu mladých lidí, kteří předčasně opouštějí školu, zajistit účinné celoživotní učení pro všechny osoby systémem pobídek, snížit nezaměstnanost mladých lidí atd. (srov. portal.mpsv.cz, [online])²³ Dalším požadavkem strategie je podporu soběstačných systémů vzdělávání novým kvalifikačním požadavkům. Jedním z důležitých cílů je, *š í aby každé nezaměstnané osobě bylo nabídnuto pracovní místo, u které pomůže, doplňující odborná příprava nebo jiné opatření zaměstnanosti; v případě mladých lidí, kteří ukončili školní*

²² Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hlavni_smery_zamestnanosti_2005-2008.pdf

²³ Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hlavni_smery_pz_2008-2010.pdf

docházku, nejpozd ji do ty m síc a v p ípad dosp lých nejpozd ji do dvanácti m síc í ÷ (portal.mpsv.cz., [online])²⁴

Vstupem do Evropské Unie se eská republika zavázala k postupnému za le ování evropských norem do eského systému. Tomuto procesu se tak nevyhnuly fládné oblasti. Rovn fl eská politika zam stanosti musela implementovat zna nou ást evropských koncepcí. V roce 2005 se R li-la oproti ostatním stát m EU v tom, fle m la t etí nejniř-í podíl mladých lidí ve vzd lávání, dále pak nevyuffíváním rekvalifika ních kurz a také m la eská republika nejniř-í podíl zam staných, kte í by zárove studovali. (srov. Koucký, Bartu-ek, Zelenka, 2008)

S ohledem na Lisabonskou strategii eská vláda p ijala Národní ak ní plán zam stanosti na léta 2004-2006, ve kterém stanovila priority jako podporu hospodá ského r stu, zam stanost nebo reformu ve ejných financí. Reformou m l dle plánu projít nejen trh práce, ale i oblast vzd lávání. Státní podpora m la sm ovat k inovaci technických obor . D raz byl kladen na problematiku celofivotního u ení, stejn jako na vytvo ení národního systému kvalifikací. Rok 2004 také znamenal start program jako První p flefitost nebo Nový start ur ený pro uchaze e star-í 25 let. (srov. portal.mpsv., [online])²⁵

Dal-ím dokumentem vycházející z evropské strategie a Lisabonského programu je Národní lisabonský program 2005-2008. V oblasti vzd lávání byly stanoveny tyto priority: šRealizovat kurikulární reformu; roz-ít p ístup k vy-ímu odbornému a vysoko-kolskému vzd lání; podporovat spolupráci zam stnavatel , zam stnanc a vzd lavacích a odborn profesních institucí; zlep-ít propojení systému po áte ního a dal-ího vzd lávání; podporovat prostupnost mezi jednotlivými stupni terciárního vzd lávání; podporovat dal-í vzd lávání ve firmách a zvý-ít informa ní vzd lanost. ÷ (portal.mpsv, [online])²⁶

Na Národní lisabonský program 2005-2008 navazuje Národní program reforem eské republiky 2008-2010. Tento dokument hovo í o zavedení n kolika program ²⁷, které mají p ísp t k lep-ím vzd lovacím podmínkám a potafimo lep-ímu uplatn ní na trhu práce.

²⁴ Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hl_sмеры_pz_2008-2010.pdf

²⁵ Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akni_plan/napz_2004_2006.pdf

²⁶ Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akni_plan/narodni_lisabonsky_program_2005-2008.pdf

²⁷ Nap . projekt šRozvoj klí ových kompetencí v zájmovém a neformálním vzd lávání ÷ nebo šOpera ní program Rozvoj lidských zdroj ÷ a jeho sou ást šPodpora rozvoje partnerství -kol a podnik sm ující ke zvy-ování kvality odborného vzd lávání v R ÷ i šVzd lávání, informace, poradenství ÷

5 Vliv vzdělání na uplatnění na pracovním trhu

Absolventovu pozici na trhu práce ovlivňuje hned několik faktorů souasně. Protože zákoník práce zakazuje jakoukoli diskriminaci, ať už z důvodu věku, pohlaví, stavu atd., na trhu práce se často můžeme setkat s trochu rozdílným postupem při vyhledávání zaměstnanců. (srov. zákon č. 262/2006 Sb., § 13)

Jedním z důležitých faktorů, který hraje velkou roli při procesu zaměstnávání osob, tudíž i absolventů, je dosažené vzdělání. Ilov k se základním vzděláním asi nebude moci zastávat pozici editore nadnárodní firmy v oboru chemického průmyslu. Stejně tak vysokoškolsky vzdělaný ilov k nebude hledat zaměstnání popelář. Obecně však úroveň zaměstnání může být lepší než v předchozím zaměstnání, stejně jako v dřívějším zaměstnání, nebo si ilov k může kvalifikaci pohoršit. U absolventů je za výchozí úroveň považováno takové zaměstnání, na které byli systematicky připravováni studiem na škole. (srov. Siegel, 2005) Ne vždy se však podaří najít odpovídající zaměstnání. Dle Sirovátky, Winklera a fiiflavského (2009, s. 30) *šitím 80% osob se základním vzděláním, ale jen 30% vysokoškolsky, je ochotno přijmout zaměstnání pod úroveň kvalifikace.* Iím vyšší je tedy dosažené vzdělání, tím lepší by měla být pozice na pracovním trhu a tím úspěšnější hledání zaměstnání. Nebo-li ím vyšší je úroveň vzdělání, tím nižší je míra nezaměstnanosti. Toto tvrzení by mělo platit nejen u absolventů. (srov. Mastnová, Vymetlová, Matjková, 1999; Kadlec a kol, 2000; Koucký, Bartůek, Zelenka, 2008; Vojtěch, 2001) Z toho jasně vyplývá fakt, že nejlepší uplatnění by měly mít vysokoškolsky vzdělaní lidé. (srov. Kol., 2009)

Ale pro právní vzdělání je také důležité? Podle názoru Sirovátky, Winklera a fiiflavského (2009, s. 52) *šitím s rostoucím vzděláním roste pozitivní sebehodnocení ve všech sledovaných políčkách úspěchu na trhu práce pro obě pohlaví.* Cofl dokládá i fakt, že na trhu práce je mnohem více mužů se středním vzděláním bez maturitní zkoušky než žen stejného vzdělání. Podobná situace je patrná i u vysokoškolsky vzdělaných lidí. (srov. Sirovátka, Winkler, fiiflavský, 2009). Autorka Brořlová (2003, s. 34) rovněž popisuje důležitost vzdělání, když uvádí výrok sociologů, kteří *šitím hovoří o vzděláním jako o švitahu do vyšších pater sociálního statusu a životní úrovně. Vzděláním zlepšuje kvalitu života, připravuje k životnímu úspěchu.* Stejně sdělení nese i vyjádření Kuchaře (2007, s. 18) o dominantním postavení vzdělání v lidském životě, nebo ilovku pínáší schopnost lépe se přizpůsobit měnícím se podmínkám na trhu práce. Lidé s menším vzděláním budou mít vždy problémy s nalezením zaměstnání, protože míra jejich

schopnosti se p izp sobit je obecn men-í, nefl je ta u skupin s vy-í kvalifikací. Pro tomu tak je m fleme nalézt u jifl zmín ného autora Kucha e (2007, s. 21): *šTance na úsp ch na pracovním trhu se zvy-uje tehdy, je-li nabízena práce kvalifikovaná, specializovaná, ale p itom dostate n flexibilní, umofl ující dosáhnout nakupujícímu, tj. zam stnavateli, vy-ího zhodnocení vlofených investic, tj. mzdových i nemzdových náklad práce.õ*

Na trhu práce jsou tedy nejvíce ohrofeny skupiny lidí s ur itým znevýhodn ním, handicapem nebo jejich kombinací. Jde hlavn o osoby se zdravotním postifením, fleny s malými d tmi, star-í osoby, ob any s nízkým i nedokon eným vzd láním a mladí lidé (z dvodu nedostate né praxe atd.). (srov. portal.mpsv. [online]²⁸; Orgoníková, Faldynová, 2007)

Vliv na uplatn ní má v-ak nejen samotný typ vzd lání, ale také obor vzd lání. To je dáno rozdílnou poptávkou po práci a nabízenou prací z ad absolvent . š*Vliv typu vzd lání je suma rozdíl mezi relativními podíly absolvent v jednotlivých typech vzd lání a relativními podíly zam stnaných absolvent v jednotlivých typech.õ* (Koucký, Bartu-ek, Zelenka, 2008, s. 75) Stejná definice platí i pro obor vzd lání s tím rozdílem, typ vzd lání se nahradí oborem vzd lání.

Vzd lanost populace je v-ak i d lefitým ekonomickým ukazatelem. Kvalita lidských zdroj je dnes posuzována p edev-ím z pohledu dosaženého vzd lání. Vzd lání jednotlivce je výhodnou nejen pro n ho samotného ale potaffmo pro celou populaci, nebo zvy-uje její konkurenceschopnost. Význam vzd lání zd raz uje ada evropských strategií pro rozvoj hospodá ství a ekonomiky. Cílem celé Evropské unie bylo dosažení takové úrovn , aby alespo 85% dvaadvacetiletých m lo v roce 2010 st edo-olské vzd lání. (srov. SÚ, 2006)

Jak se ale mladí lidé rozhodují p i volb budoucího povolání? ím je ovlivn no jejich rozhodování p i volb vzd lávací dráhy? Každý lov k v eské republice dle -olského zákona²⁹ musí absolvovat devítiletou -kolní docházku, studiem na základní -kole. V t-ina flák pak volí mezi st edními -kolami a pokra uje ve vzd lávání. (srov. Vojt ch, 2001). Krom základní -koly tráví e-i nejvíce asu práv na n které ze st edních -kol. (srov. Zelenka, 2008) fiák asto volí podle vlastních zájm , svých schopností, ale také dle p ání rodi . Postoj rodi ke vzd lání hraje v rozhodování fláka obvykle velkou roli. fiáci, jeffl rodi e ve studiu podporují, mají ke vzd lávání kladný vztah, mají velkou motivaci

²⁸ Viz http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2005/analyza_zam_nezam_2005.pdf

²⁹ Zákon . 561/2004 Sb.

studovat. Naopak fláci, kteří nepoci ují podporu ve studiu, opou-t jí vzd lávací dráhu mnohem d íve. Nejvy-í dosažené vzd lání rodi ovliv uje i vzd lávací výsledky jejich d tí. Ne v-ichni v-ak mají ideální podmínky ke studiu. Třpatná ekonomická situace rodiny n kdy zcela zabrání v pokračování ve studiu, nebo je flák nucen odejít ze studia. (srov. Zelenka, 2008)

V problematice uplatnění absolventů -kol na trhu práce se musíme zmínit i o shod vzd lání a vykonávaného zaměstnání. K tomu sloví p edev-ím Klasifikace zaměstnání³⁰. Zaměstnání jsou dle této koncepce rozdělena do devíti, respektive desíti hlavních skupin.

1	Zákonodárci, vedoucí a řídící pracovníci
2	Vědeckí a odborní du-ovní pracovníci
3	Technici, zdravotníci, pedagogičtí pracovníci
4	Níže administrativní pracovníci
5	Provizorní pracovníci ve službách a obchod
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví, rybářství
7	řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři
8	Obsluha strojů a zařízení
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
0	Poslu-níci armády

Tabulka . 2: Přehled hlavních tříd KZAM

Zdroj: czso.cz, [online]³¹; Burdová, Doleřalová, Chomoutová a kol, 2011

Na počátku první dekády 21. století nacházeli uplatnění lidé s výučním listem p edev-ím v-esté tříd klasifikace. V této třídě v-ak byl i velký podíl st edo-kolsky vzd laných s maturitní zkouškou. Na dělnická místa nastupovali lidé nejen se základním vzd láním, ale i st edo-koláci, kteří mohli práci vykonávat kvalifikovan díky schopnostem a dovednostem nabytých p í své studiu. (srov. Vojtěch, Festová, 2002) Uplatnění absolventů dle klasifikace se ani na konci dekády p řil- nezmenilo. Podle p edpokladu nejvíce pracovníků prvních dvou tříd p edstavují vysoko-koláci. Tém polovinu pak v druhé třídě. Kolem 20% třetí a páté třídy tvoří st edo-koláci s maturitní

³⁰ Zkracována jako KZAM, existuje téř roz-řená verze KZAM-R, která v roce 2010 prošla inovací a od roku 2011 je ú řinná klasifikace CZ 6 ISCO.

³¹ Viz http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/kzam_systematicka_cast

zkoukou. Nejvíce lidí s výučním listem je soustředeno v sedmé a osmé třídě. Dřlnické pozice v zemědělství a lesnictví zůstávají i nadále především doménou osob se základním vzděláním. (srov. Burdová, Doležalová, Chomoutová a kol, 2011)

6 Kompetence absolvent

Jak jsme se již snažili dokázat v minulé kapitole a potažmo v celé práci, vzdělání hraje v životě jedince důležitou roli. Se vzděláním je však neodmyslitelně spojeno vytváření hodnot, postojů, schopností, dovedností, názorů atd. Všechny tyto pojmy jsou označovány jako kompetence, nazývané též jako klíčové kompetence. Kde se však vzala myšlenka těchto kompetencí a jak jsou zařazeny do vzdělávání.

O klíčových kompetencích se hovoří již delší dobu. Poprvé se tato myšlenka objevila v německé pedagogice v sedmdesátých letech dvacátého století. (srov. www.nuov.cz, [online])³² Postupně docházelo k vymezení jednotlivých kompetencí a k různým pojetím tohoto pojmu. Klíčové kompetence získávaly místo v důležitých evropských koncepcích vzdělávání a jako takové se začlenily i do českého vzdělávání.

Jediné vymezení klíčových kompetencí, potažmo kompetencí asi neexistuje. Dle evropského rámce jde o *ší kombinaci znalostí, dovedností a postojů odpovídajících určitému kontextu* a jsou definovány jako *škompetence, které v-ichni pot-ebují ke svému osobnímu naplnění a rozvoji, aktivnímu občanství, sociálnímu začlenění a pro pracovní život. B hem po-áte něho vzd-ávání a odborné p-ípravy by si m-li mladí lidé osvojit klíčové schopnosti na takové úrovni, aby byli p-ípraveni na dosp-lost, a tyto schopnosti by si m-li dále rozvíjet, zachovávat a aktualizovat v rámci celoživotního vzd-ávání.* (srov. www.nuov.cz, [online])³³ Českých autorů v-ujících se problematice kompetencí a vstupu absolventů na trh práce jmenujme nap-ř. Kalousovou a Vojtěcha (2008, s. 7), kteří říkají: *šKlíové kompetence jsou takové znalosti, schopnosti a dovednosti, které se jeví jako nezbytné pro úspěšné uplatnění nejenom na trhu práce, ale i v běžném životě. Jejich zvládnutí by m-lo p-isp-ít k v-t-íflexibilitě pracovníků v širokém slova smyslu, tzn. k jejich schopnosti vykonávat rozličné odborné úkoly nebo m-nit bez v-t-ích problémů r-zné profese, a napomáhat ke splnění schopností pracovníků s požadavky, které kladou zaměstnavatelé.* Dle kolektivu autorů (2009, s. 15) *ší kompetence stojí mezi zadáním úkolu, který má být splněn, a úrovní na jaké je daný úkol splněn.* Poněkud kratší a jednodušší definici klíčových kompetencí uvádí Kadlec a kol. (2000, s. 7), když tvrdí, že kompetence je *šschopnost něco d-lat.* Ke kratším, ale srozumitelným definicím klíčových kompetencí patří rovněž i Úlovcová, Vojtěch, Festová a kol (2006, s. 18), kteří jako klíčové kompetence vidí *šschopnosti, dovednosti, postoje, hodnoty, názory a další charakteristiky osobnosti, které umožní člověku jednat adekvátně a efektivně*

³² Viz <http://www.nuov.cz/k-vyvoji-konceptu-kk>

³³ Viz <http://www.nuov.cz/konceptce-kk>

v r zných situáciã. Podobn o kompetenciã hovo í i Hroník a kol. (2009, s. 31), kdyfl kompetence ozna uje za šsoubor znalostí, dovedností, zku-eností a vlastností, který je fláidoucíã. Mohli bychom dále pokračovat v uvád ní jednotlivých definicích, ale základní podstata kompetenciã, jak doufáme, jasn vyplynula jifl z námi uvedených p íklad .

V eských vzd lávacích koncepciã se klí ové kompetence p esn vymezené objevují v Bílé knize³⁴. To v-ak neznamená, fle by byl pojem klí ových kompetenciã v d ív j-í dob opomíjen. Rozvoj kompetenciã byl t eba jifl sou ástí Základního kurikula - standardu st edo-kolského odborného vzd lávání, od roku 1998. (srov. Kadlec a kol, 2000) Z Bílé knihy pak vycházejí dal-í koncepce reformy eského vzd lávacího systému. Jedná se p edev-ím o nový -kolský zákon, ale také o kurikulární reformu. V jejím rámci se hovo í o rámcových vzd lávacích programech³⁵, ze kterých posléze vycházejí -kolní vzd lávací programy. RVP pak vymezují jednotlivé klí ové kompetence pro jednotlivé stupn vzd lávání. M fleme tedy najít klí ové kompetence pro základní vzd lávání, st ední odborné vzd lávání atd. Modely koncepciã klí ových kompetenciã zahrnovaly sedm oblastí, které obsahovaly komunikativní kompetence, personální kompetence, sociální kompetence, kompetence e-ít samostatn b fné pracovní i mimopracovní problémy, kompetence využívat prost edky informa ních a komunika ních technologií a efektivn pracovat s informacemi, kompetence aplikovat základní matematické postupy p í e-ení praktických úkol a kompetence k pracovnímu uplatn ní. Tento model fungoval afl do roku 2006, kdy do-lo k inovaci modelu klí ových kompetenciã dle Evropského referen ního rámce.³⁶ Tato inovace klí ových kompetenciã dala vzniknout Koncepci klí ových kompetenciã v rámcovém vzd lávacím programu st edního odborného vzd lávání 2007. (srov. nuov.cz, [online])³⁷

Které klí ové kompetence jsou v-ak ty nejd leflit j-í pro budoucí zam stnance? Touto otázkou se zabývalo jifl mnoho autor . Rozdílný pohled na nutnost ovládat ur ité dovednosti a schopnosti se ale li-í z pohledu u itel na -kole, samotných flák a student , ale rovn fl z pohledu zam stnavatel . Je samoz ejmostí, fle kaflý zam stnavatel si vybírá z uchaze o zam stnání toho, který nejlépe vyhovuje profilu jeho zam stnance. Pro kafldou pracovní pozici v-ak jsou rozhodující kritéria jiná a uchaze í je musí respektovat.

³⁴ Národní program rozvoje vzd lávání v eské republice

³⁵ Rámcové vzd lávací programy zkracované jako RVP

³⁶ Evropský reten ní rámec obsahuje 8 oblastí kompetenciã. Jedná se o komunikaci v mate ském jazyce, komunikaci v cizím jazyce, matematické kompetence a základní kompetence v oblasti v dy a technologií, kompetence v oblasti digitálních technologií, kompetence u ít se u ít, sociální a ob anské kompetence, smysl pro iniciativu a podnikatelské my-lení a kulturní pov domí a vyjád ení

³⁷ Viz <http://www.nuov.cz/koncepce-kk>

Pokud zaměstnavatel hledá někoho, na pozici kuchaře, určitě nezaměstná osobu, která ani neví, jak vypadá mrkev i brambora. Tento příklad je přehnaný, ale dokazuje nutnost vlastnit určité dovednosti a schopnosti fládoucí pro danou kvalifikaci.

Pro úspěšný vstup do zaměstnání je pro někde zaměstnavatele dleflitý také samotný výk uchazeče o zaměstnání. Současným trendem je omlazování pracovních kolektivů. Je to z důvodu toho, flé mladí lidé jsou schopni a ochotni určit se nové věci, jsou otevřeni novinkám a často mají energii a nadšení do práce (někdy s vidinou brzkého povýšení i lepšího platového ohodnocení). Do výtu pozitivních vlastností máme poítat i jakousi nezátlfenost stereotypy a špatnými pracovními návyky z předělé práce. (srov. Hroník a kol, 2009)

Vedle klíových kompetencí ve vzdělávání existuje i koncept špracovních kompetencí, kdy individuální kompetence je spatována ve schopnosti pracovat, ve vlastnictví dovedností potřebných pro pracovní uplatnění, schopnosti najít si zaměstnání a v neposlední řadě mít dostatečnou motivaci pracovat a být ochoten přijmout konkrétní zaměstnání. (srov. Širovátka, Winkler, fiiflavský, 2009)

Mezi základní kompetence, které jsou součástí vzdělávacích programů i které jsou ceněny zaměstnavateli, tedy patří ochota určit se, schopnost řešit problémy, týmová práce, schopnost komunikovat slovem i písmem ovládnutí informačních technologií a další. (srov. Orgoníková, Faldynová, 2007)

Někde zaměstnání vyžaduje od svých vykonavatelů stejné kompetence. Český důlník na stavbě asi jen stěflí vyuffije při své práci schopnost komunikovat anglicky a naopak v dec pracující ve výzkumné laboratoři jen minimálně vyuffije schopnost uvažovat. Tento fakt dokládá to, flé s rostoucí mírou vzdělání rostou požadavky na jednotlivé kompetence. (srov. Úlovcová, Vojtěch, Burdová a kol, 2008). Požadavky na kompetence související s úrovní vzdělání však prolyadou změn, které si vyfládal současný stav společnosti, hospodářské změny a také vstup České republiky do Evropské unie, ímfl se českým pracovníkům otevřel mnohem větší a pestřejší evropský pracovní trh.

Na počátku jednadvacátého století byl u osob s vyučením kladen důraz hlavně na smysl pro kvalitu a pro hospodárnost, umění pečovat o své zdraví a také v domosti odborného základu. U stědo-kolsky vzdělaných lidí zaměstnavatelé nejvíce hledali smysl pro kvalitu, pro službu klientům, stejně jako smysl pro hospodárnost. Dleflitý byl i v domostní odborný základ. Odborný základ se požadoval rovněfl u vysoko-kolsky vzdělaných uchazečů o zaměstnání. K tomuto požadavku se ale připojovaly požadavky na

ochotu dále se vzdělávat a umět se samostatně rozhodovat. (srov. TMMastná, Vymětalová, Matějková, 1999)

Na konci první dekády jednadvacátého století se nároky na kompetence dle dosaženého stupně vzdělání poněkud změnily. U osob s vyšším listem je vysoce hodnoceno teoretické a porozumění pracovním instrukcím a ochota nést zodpovědnost. Nezanedbatelná je i adaptabilita a flexibilita zaměstnance. Po středně-kolsky vzdělaných s maturitní zkouškou se pofladují komunikační schopnosti, ochota se učit a zodpovědnost. Dlefitou roli hraje i řešení problémů a ovládnání informačních technologií. Podobné pofladavky jsou kladeny i na osoby s vyšším středním vzděláním. Komunikace a zodpovědnost je považují za samozřejmost u vysokoškola. Ti navíc musí umět řešit problémy, být schopni samostatně rozhodovat a ovládat informační techniku. (srov. Úlovcová, Vojtěch, Burdová a kol., 2008; Kalousová, Vojtěch, 2008)

Z hlediska hospodářských sektorů ³⁸ jsou kompetence rovněž cenově rozdílné. Pro primární sektor jsou dlefité především základní kompetence obsažené v RVP pro základní vzdělávání. Sekundární sektor nejvíce cení odbornou kvalifikaci, znalost cizích jazyků, ochotu dále se vzdělávat a v neposlední řadě flexibilitu a chuť do práce. V terciárním sektoru pravděpodobně nejvíce uspěje ten, kdo bude moci nabídnout ochotu dále se vzdělávat, komunikaci v cizím jazyce a dovednosti práce s výpočetní technikou. Podobné pofladavky na zaměstnance z řad absolventů kladou i obory kvartálního sektoru. (srov. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009)

Zda však pofladované kompetence absolventů škol opravdu mají je věc druhá. Zaměstnavatelé často u zájemců o zaměstnání postrádají některou z dlefitých kompetencí, kterou někdy nedostatečně nebo dokonce vůbec nerozvíjely. Příkladem může být ochota dále se vzdělávat i znalost cizích jazyků. Zaměstnavatelé však mohou se školami spolupracovat a přispět tak k lepšímu uplatnění absolventů na trhu práce. (srov. TMMastnová, Vymětalová, Matějková, 1999)

Kombinací výše uvedeného je vyjádření Kuchaře (2007, s. 61): *Štastí letmý pohled na strukturu nezaměstnanosti a je jasné, že kumulace takových faktorů, jako je vysoké vzdělání, nízký věk, znalost jazyků a práce na PC, asertivita a často i mužské pohlaví vytváří komplex, jehož efektem může být jediný úspěch.*

³⁸ Existuje 5 hospodářských sektorů. Primární sektor zahrnuje například zemědělství, lesnictví, rybářství nebo těžbu ropy. Sekundární sektor zahrnuje například stavební, potravinářský, chemický a další zpracovatelský průmysl. Terciární sektor zahrnuje služby pro obyvatelstvo, například dopravu a spoje, zdravotnictví, obchod atd. Kvartální sektor zahrnuje oblast vzdělávání, vědy a výzkumu.

II Empirická část

7 Úvod do –et ení

Tato část práce se zabývá uplatněním absolventů –kol na trhu práce na Jihozápadě v letech 2005 až 2011. Pod pojmem Jihozápad je myšlena oblast dříve jižního okresu Jihočech nad Sázavou. Spolu s okresy Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov a Třebíč spadá Jihočech nad Sázavou do kraje Vysočina.

7.1 Cíl

Cílem práce je popsat situaci absolventů –kol na trhu práce na Jihozápadě, a to jak z pohledu dosaženého stupně vzdělání, tak z pohledu jednotlivých oborů, jejichž absolventi jsou na úřadu práce evidováni. Mezi konkrétní cíle pak máme zahrnout zhodnocení, v kterých letech bylo evidovaných absolventů nejvíce, absolventi kterého stupně vzdělání jsou nejvíce evidováni na úřadu práce, jaký podíl z nezaměstnaných absolventů na Vysočině tvoří absolventi ze Jihozápadě. V neposlední řadě nás také zajímá ze kterých oborů vzdělání jsou absolventi evidováni na úřadu práce a v jaké míře a kde žijí.

7.2 Charakteristika sledovaného souboru

Jak již bylo několikrát řečeno, pozornost se zaměřuje na absolventy –kol na Jihozápadě, tedy na absolventy evidované na úřadu práce ve Jihočech nad Sázavou v letech 2005 až 2011. Účtení vychází ze statistik vedených úřady práce, které jsou k dispozici na webových stránkách MPSV ČR. Tyto statistiky jsou vedeny po pololetích. Do našeho souboru byla zahrnuta pouze data z druhých pololetí jednotlivých let. Jedním z důvodů našeho výběru byla snaha o co nejmenší zkreslení dat. Pod pojmem absolvent se tedy ukrývá osoba, která úspěšně dokončila daný stupeň vzdělání a od jejího ukončení studia je uplynulo 2 roky. Dále musíme zdůraznit, že do našeho –et ení jsme zahrnuli pouze dospělé osoby. Pokud jsou na úřadu práce evidovány osoby mladší osmnácti let, jsou vedeny jako mladiství ve speciálních statistických souborech.

7.3 Metodologie –et ení

Účtení bylo realizováno v několika krocích. Nejprve jsme nashromáždili data potřebná pro zmapování situace absolventů. Tato data jsou přístupná na webových stránkách MPSV ČR. Z množství dat přístupných na webových stránkách jsme zvolili pololetní statistiky absolventů vztahující se ke druhému pololetí jednotlivých let.

Z pololetních statistik jsme shromáždili absolutní počty absolventů vedených na úadu práce v jednotlivých letech. Tyto četnosti jsme dále roztrídili do skupin dle dosaženého stupně vzdělání stejně jako dle jednotlivých oborů vzdělání. Takto roztríděná data jsme následně sestavili do tabulek četností. Na které výsledky – četnosti byly pro lepší názornost dále reprezentovány pomocí sloupcových a výškových diagramů.

8 Analýza a interpretace dat

Kapitola se v nuje analýze a interpretaci dat získaných ze statistik MPSV R, p edev-ím porovnáním jednotlivých etností absolvent evidovaných na Ú adu práce ve fi á e nad Sázavou.

8.1 Klasifikace kmenových obor vzd lání

V souvislosti s d íve uvád ěnými stupni dosaženého vzd lání považujeme za vhodné, abychom zde stru n pohovo ili i o klasifikaci kmenových obor vzd lání (KKOV). Jedná se o klasifikaci, která má rozli-ít obory vzd lání dle charakteru profesní nápln na stran jedné, na stran druhé uvádí nejvy-ší dosažené vzd lání v návaznosti na první funkci klasifikace. (srov. msmt.cz, [online]³⁹; Vojt ch, 2001). Klasifikace kmenových obor vzd lání nahradila d íve používanou jednotnou klasifikaci obor vzd lání (JKOV). Jednotlivé stupn vzd lání jsou ozna eny písmeny abecedy. Klasifikaci uvádíme i proto, fle s kódy budeme pracovat v dal-ích podkapitolách.

Kód	Dosažené vzd lání
A	bez vzd lání bez vzd lání, nedokon ený 1. stupe základní -koly
B	neúplné základní vzd lání neúplné základní vzd lání, dokon ený 1. stupe základní -koly
C	základní vzd lání základní vzd lání, jednoletá a dvouletá praktická -kola
D	nif-í st ední vzd lání nif-í st ední vzd lání, t íletá p íprava v praktické -kole
E	nif-í st ední odborné vzd lání nif-í st ední odborné vzd lání (vzd lávací programy u ili- , odborných u ili-)
H	st ední odborné vzd lání s výu ním listem st ední odborné vzd lání dosažené absolvováním nematuritních vzd lávacích program poskytujících výu ní list, s výjimkou program uvedených v bod E
J	st ední nebo st ední odborné vzd lání bez maturity i výu ního listu st ední nebo st ední odborné vzd lání dosažené absolvováním st edo-kolských nematuritních vzd lávacích program neposkytujících výu ní list
K	úplné st ední v-eobecné vzd lání úplné st ední v-eobecné vzd lání

³⁹ Viz <http://www.msmt.cz/vzdelavani/klasifikace-oboru?highlightWords=KKOV>

L	úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou úplné střední odborné vzdělání dosažené absolvováním studijních programů SOU ukončených maturitou a vzdělávacích programů SOU i SO TM pro absolventy tříletých učebních oborů ukončených maturitou
M	úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučením) úplné střední odborné vzdělání dosažené absolvováním vzdělávacích programů ukončených maturitou, s výjimkou programů uvedených v bodě L; pomaturitní studium kvalifikační
N	vyšší odborné vzdělání vyšší vzdělání dosažené absolvováním vzdělávacích programů vyšších odborných škol, konzervatoří a tanečních konzervatoří; pomaturitní studium specializační a inovační
R	bakalářské vzdělání vysokoškolské vzdělání dosažené absolvováním bakalářských studijních programů vysokých škol
T	vysokoškolské vzdělání vysokoškolské vzdělání dosažené absolvováním magisterských (tj. i inženýrských a lékařských) studijních programů vysokých škol
V	vysokoškolské doktorské vzdělání vysokoškolské doktorské vzdělání dosažené absolvováním studia v doktorském studijním programu, postgraduální studium a v doktorské výchově

Tabulka 3: Klasifikace kmenových oborů vzdělání

Zdroj: czso.cz, [online]⁴⁰

8.2 Absolventi obecně

V následující podkapitole se budeme zabývat analýzou potův absolventů evidovaných na úřadu práce bez přihlídnutí k dosaženému vzdělání i vystudovanému oboru vzdělání.

Již při prvním pohledu na následující tabulku je zřejmé, že počet evidovaných absolventů do roku 2008 klesal a to jak na celorepublikové, tak na krajské a okresní úrovni. Od roku 2008 se počet absolventů začíná zvyšovat a to především z důvodu rostoucího počtu samotných absolventů, ale také z důvodu hospodářské krize, která zasáhla celou Evropu a promítla se i do trhu práce. Průměrný počet absolventů evidovaných na ÚP v České republice v letech 2005 až 2011 činil 32938 absolventů. Průměrný počet absolventů evidovaných na ÚP v okrese Jičín nad Sázavou v těchto letech byl 545 absolventů.

⁴⁰ Viz http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/konstrukce_klasifikace_kmenovych_oboru_vzdelani_

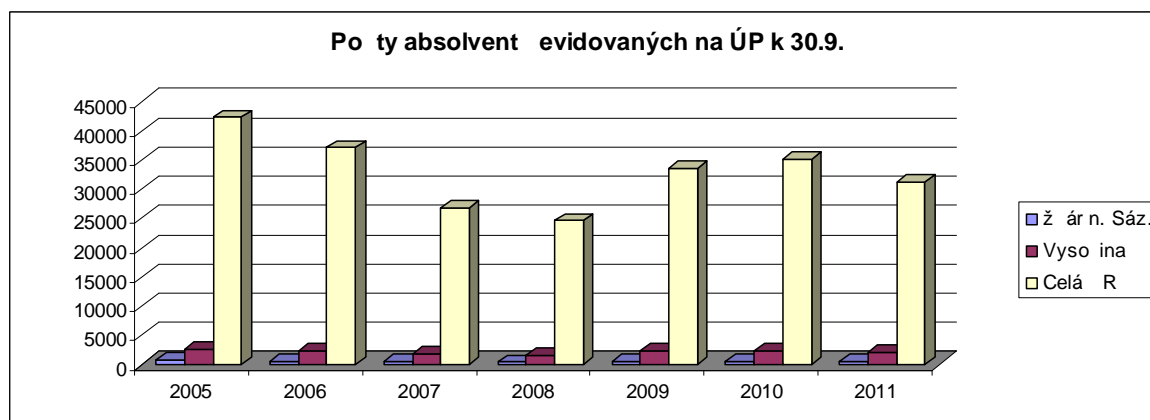
Jak již bylo řečeno, v roce 2008 bylo evidováno nejméně absolventů. Podíl absolventů na Vysočině tvořil 5,91% z absolventů v ČR. Počet 363 absolventů ze střední školy pak představoval 25,02% z absolventů na Vysočině a 1,48% z absolventů v ČR. Nejvíce absolventů bylo evidováno v roce 2005, kdy podíl absolventů evidovaných na Vysočině tvořil 6,26% všech evidovaných absolventů. Absolventi ze střední školy pak představovali 26,42% evidovaných absolventů na Vysočině a 1,65% z ČR.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
počet absolventů	699	613	459	363	563	598	521
Vysočina	2646	2351	1711	1451	2401	2301	2156
Celá ČR	42287	37058	26734	24571	33608	35084	31223

Tabulka 4: Počet absolventů evidovaných na ÚP k 30.9. v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle údajů získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴¹

Celkový průměrný podíl absolventů evidovaných na Vysočině k absolventům v ČR za sledované období byl 6,5%. Absolventi ze střední školy pak ve sledovaném období let 2005 až 2011 tvořili průměrný podíl 1,65% z absolventů evidovaných v ČR a 25,42% absolventů evidovaných na Vysočině.

Graf 1: Počet absolventů evidovaných na ÚP v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle údajů získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴²

⁴¹ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

⁴² Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

8.3 Absolventi na Vyso in dle dosaženého vzd lání

Po ty absolvent evidovaných na Vyso in jsou uspo řádány do tabulky, kde jednotlivé stupně vzd lání jsou ozna eny dle kmenové klasifikace obor vzd lání. T říd y A, B a C v tabulce nejsou uvád ěny, protože ozna ují neukon ěné vzd lání, p řípád n pouze základní vzd lání. Osoby s t ěto stupni vzd lání jsou vedeny jako mladistvé a jsou evidovány ů ady práce odd ělen ě od dosp ělých uchaze ě o zam stnání.

kód	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
D	1	0	0	0	0	0	0
E	129	95	83	66	105	100	105
H	909	788	500	447	740	689	601
J	6	3	2	0	1	1	1
K	71	57	43	33	48	45	56
L	384	389	316	261	403	382	300
M	731	656	496	431	611	519	511
N	171	149	66	62	104	94	99
R	45	53	47	58	146	197	198
T	197	160	157	179	236	271	282
V	2	1	1	4	7	3	3

Tabulka .5: Po ty absolvent podle stup Ň vzd lání na Vyso in k 30.9. v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle ů daj Ň získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴³

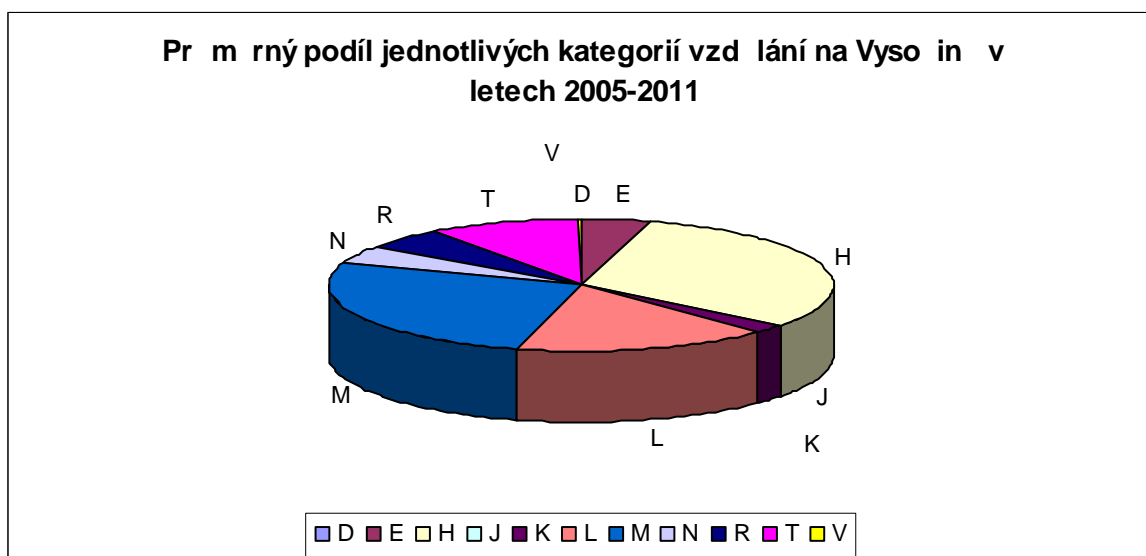
Stejn ě jako v p ede- ělé podkapitole, i zde vidíme, Ňe nejmen- ěí po ět evidovaných absolvent v jednotlivých stupních vzd lání jsme zaznamenali v roce 2008. Dokonce kategorie niŇ- ěho st edního vzd lání a kategorie st edního vzd lání bez maturitní zkou- ky i výu ěního listu nebyly p řítomny v bec. Naopak nejvíce absolvent evidovaných na Vyso in dosáhlo kategorie H, tedy st edního odborného vzd lání s výu ěním listem. Tito absolventi tvo řili p řm řrný podíl 30,93% ze v- ěch evidovaných absolvent Ň na Vyso in . Následovala pak kategorie M ō úplné st ední odborné vzd lání s maturitní zkou- kou. Tato kategorie se pod ělela 26,56% na v- ěch absolventech Vyso iny.

Na ů adech práce byli b hem sledovaného období nejmen ě evidováni absolventi s niŇ- ěm st edním vzd láním, a to pouze v roce 2005, kdy byl evidován pouze 1 uchaze ě . Dal- ěí kategorií absolvent Ň, kte ří nebyli na Vyso in p ř ěli- ěsto evidováni, byli absolventi se st edním vzd láním bez maturity i bez vyu ěn ěí. Nejvíce této kategorie J bylo

⁴³ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

evidováno v roce 2005, kdy bylo evidováno 6 uchazečů o zaměstnání. Těti nejméně po etnou kategorií co do po tu evidovaných absolventů byla kategorie V o vysoko-kolské doktorské vzdělání. Nejvíce absolventů této kategorie bylo na Vysočině evidováno v roce 2009, kdy byl jejich počet 7 absolventů. Tento počet tvořil 0,29% všech evidovaných absolventů na Vysočině v daném roce. Průměrný podíl absolventů s vysoko-kolským doktorským vzděláním byl během sledovaného období 0,15% absolventů na Vysočině.

Poměrně málo uchazečů o zaměstnání tvořili absolventi kategorie K. Tato kategorie představuje absolventy s úplným středním všeobecným vzděláním. Jedná se především o absolventy gymnázií. Absolventů této kategorie bylo nejvíce na Vysočině evidováno v roce 2005, kdy počet dosahoval 71 absolventů. Průměrný počet absolventů kategorie K během let 2005 až 2011 byl 50 absolventů, což představuje zhruba 2,35% ze všech evidovaných absolventů na Vysočině.

Graf . 2: Podíl jednotlivých kategorií vzdělání na Vysočině

Zdroj: Zpracováno dle údajů získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴⁴

8.4 Absolventi v okrese Jičín nad Sázavou dle dosaženého vzdělání

Z přiložené tabulky obsahující četnosti absolventů evidovaných na ÚP ve Jičíně nad Sázavou je patrné, že zde panuje podobná situace jako na celé Vysočině.

⁴⁴ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

Kategorie D nebyla zastoupena v bec, minimální po ty absolvent byly vedeny i v kategorii J. Malé po ty uchaze vidíme rovn fl v kategorii V, tedy vysoko-kolském doktorském vzd lání. Tato kategorie p edstavovala b hem let 2005 ó 2011 pr m rný podíl 0,24% absolvent evidovaných na fi ársku.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
D	0	0	0	0	0	0	0
E	27	16	13	12	19	22	21
H	244	199	136	107	177	156	132
J	3	0	1	0	0	0	1
K	21	19	16	12	14	13	12
L	97	120	84	52	109	107	74
M	189	163	128	100	137	150	123
N	47	41	18	14	31	39	37
R	11	11	13	15	21	31	39
T	59	44	49	50	50	79	82
V	1	0	1	1	5	1	0

Tabulka . 6: Po ty absolvent dle stup vzd lání v okrese fi á r n. Sáz. k 30.9. v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle údaj získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴⁵

Nejvíce absolvent evidovaných na ÚP ve fi á e n. Sáz. dosáhlo kategorie vzd lání H. Pr m rný po et absolvent této kategorie b hem sledovaných sedmi let byl 164 absolvent . Nejv t-í po et byl evidován v roce 2005, 244 absolvent , cofl p edstavovalo 32,05% absolvent evidovaných na ÚP ve fi á e, pom r k absolvent m stejné kategorie na Vyso in byl 24,64% a pom r ke v-em evidovaným absolvent m na Vyso in inil 8,47%.

Druhou nejvíce zastoupenou kategorií na ÚP byla kategorie M, tedy úplné st ední odborné vzd lání s maturitou bez vyu ení. Pr m rný po et uchaze z této kategorie inil ve sledovaném období 110 absolvent . Nejpo etn ji byli absolventi zastoupeni op t v roce 2005, kdy po et 189 absolvent kategorie M p edstavoval 27,04% v-ech absolvent evidovaných na fi ársku, 25,85% absolvent stejné kategorie na Vyso in a 7,14% v-ech absolvent evidovaných na Vyso in .

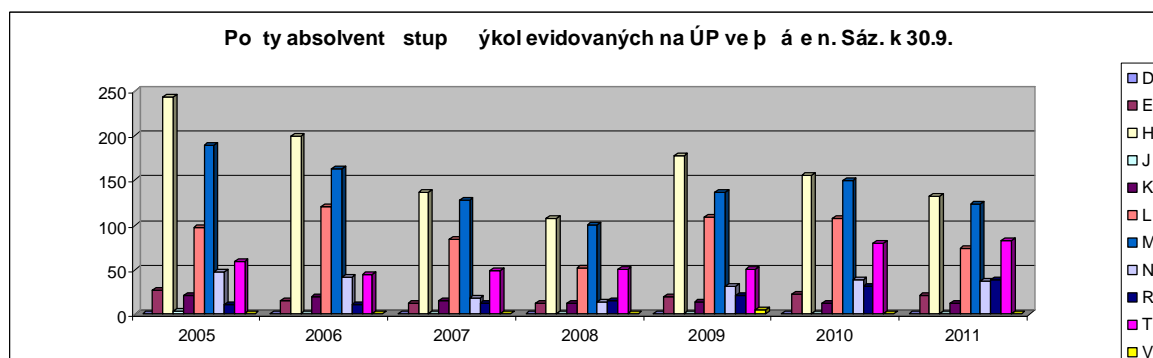
V záv su z pohledu etnosti absolvent pak následovala kategorie L ó úplné st ední odborné vzd lání s maturitou i vyu ením, p i emfl pr m rný po et absolvent této kategorie inil v celém sledovaném období tém 92 absolvent . Tato kategorie

⁴⁵ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

zaznamenala nejvíce evidovaných absolventů v roce 2006. Jejich počet tvořil 19,58% všech absolventů evidovaných na ÚP ve fázi e.

Další nejpočetněji zastoupenou kategorií vzdělání na ÚP byli absolventi s vysokoškolským vzděláním magisterského typu. Jejich průměrný počet byl však oproti předchozím kategoriím poněkud nižší. Ve sledovaném období činil 59 absolventů. Na rozdíl od předchozí situace, kdy nejvíce absolventů bylo evidováno v roce 2005, nejvíce absolventů ÚP zaevidovalo v roce 2011. V tomto roce činila tato kategorie 82 absolventů, což představovalo 15,74% všech absolventů evidovaných na fiáruku, 29% stejné kategorie absolventů na Vysočině a 3,8% všech evidovaných absolventů na Vysočině.

Poněvadž kategorie D nebyla na fiáruku zastoupena ani jedním absolventem, máme-li, nejméně početněnou kategorií ve sledovaném období byla kategorie J, tedy absolventi se středním vzděláním bez maturity i bez vyučení. Na ÚP byli tyto absolventi evidováni pouze v letech 2005, 2007 a 2011. Vzhledem k tomu tvořili pouze nepatrný podíl na všech absolventech evidovaných jak na fiáruku, tak na Vysočině. Co se však týká poměru ke stejné kategorii absolventů na Vysočině, musíme konstatovat, že v letech 2005 a 2007 tvořili absolventi ze fiárské 50% celku a v roce 2011 dokonce plných 100%.

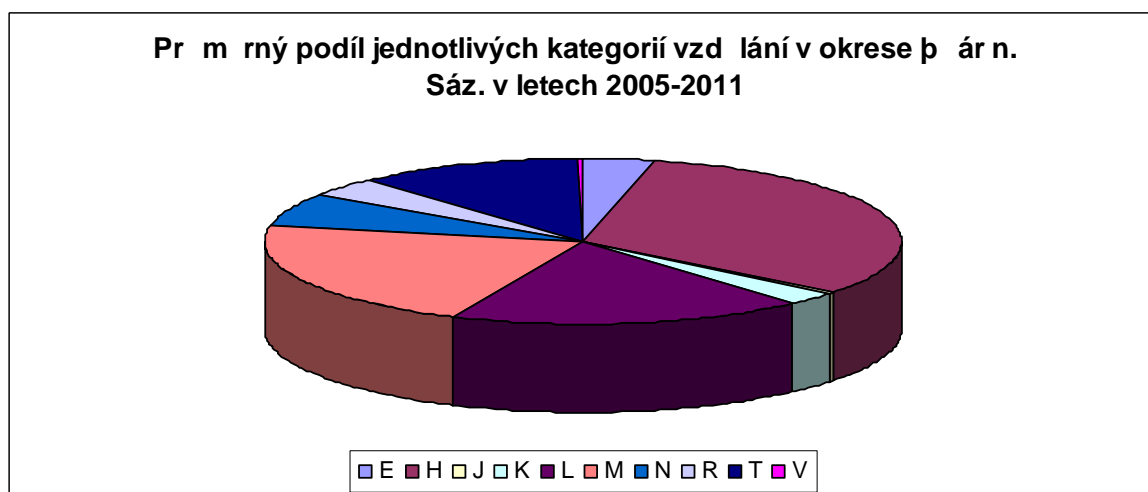
Graf . 3: Počet absolventů dle stupně vzdělání v okrese fiár n. Sáz. k 30.9 v daných letech

Zdroj: Zpracováno dle údajů získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴⁶

Lze tedy tvrdit, že situace na fiáruku nebyla odlišná od situace celé Vysočiny. V obou případech se podílejí jednotlivé kategorie vzdělání podobným dílem. Oproti

⁴⁶ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

o ekávání v–ak musíme íci, fle kategorie T - vysoko–kolské vzd lání, se stále více podílela na po tu nezam stnaných absolvent . Mohlo to být jak –patnou volbu oboru vzd lání, tak také neustále rostoucím po tem samotných absolvent vysokých –kol. Tato situace byla patrná i v ni–í kategorii vysoko–kolské vzd lání, kdy se zvy–oval po et absolvent s bakalá ským titulem.

Graf . 4: Podíl jednotlivých kategorií vzd lání na fi ársku v letech 2005 ó 2011

Zdroj: Zpracováno dle údaj získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴⁷

8.5 Absolventi na fi ársku dle skupin obor vzd lání

Jednotlivé obory vzd lání jsou rovn í klasifikovány dle klasifikace kmenových obor vzd lání. 31. kv tna 2010 v–ak do–lo k vydání nového na ízení . 211/2010 Sb., o soustav obor vzd lání v základním, st edním a vy–ím odborném vzd lávání.⁴⁸

Pod jednotlivým íselnými kódy se ukrývají názvy skupin obor vzd lávání. Ke každému kódu a jednotlivému roku jsou pak p íazeny etnosti absolvent evidovaných na Ú adu práce ve fi á e nad Sázavou k 30.9. daného roku.

V následující tabulce zcela chybí skupiny obor . 17 ó fyzikální obory, dále pak . 52 ó farmaceutické v dy, . 91 ó teorie vojenského um ní a . 95 ó vojenské zdravotnictví. Absolventi t chto skupin obor nebyli ve sledovaném období (2005 ó 2011) na Ú adu práce v bec evidováni.

Absolventi n kterých skupin obor byli evidováni pouze v n kterých letech. P íkladem m fle být skupina obor . 11 ó matematické v dy. Její absolventi byli

⁴⁷ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

⁴⁸ Soustava zkracována jako SOV

evidování pouze v letech 2006, 2009 a 2010 a jejich průměrný podíl na všech absolventech evidovaných na fi ársku za celé sledované období byla necelá 0,1%. Podobná situace panovala i ve skupinách oborů . 15 ó biologické obory a . 81 ó teorie a d jiny um ní. Po jednom zástupci za celé sledované období pak m ly skupiny oborů . 32 ó koed lná a obuvnická výroba a zpracování plast stejn jako skupina . 77 ó obory z oblasti psychologie. Pouze ty i zástupce b hem celého sledovaného období zaznamenala jifl zmín ná skupina . 11, dále pak skupiny oborů . 14 ó chemické obory, . 15 ó biologické obory a . 35 ó architektura. Jejich průměrný podíl na všech absolventech evidovaných na fi ársku b hem sledovaného období nep ekro il 0,1%.

Naopak nejv t-í zastoupení m li na Ú adu práce absolventi ze skupiny oborů . 65 ó gastronomie, hotelnictví a turismus. Do této skupiny spadají obory Kucha ó í-ník, Stravovací a ubytovací služby a Práce ve stravování, Gastronomie, Hotelnictví a Turismus. Pr m rný podíl této skupiny na všech absolventech evidovaných na fi ársku byl ve sledovaném období 13,91%. Nejvíce bylo evidováno absolvent této skupiny v roce 2005, kdy jejich po et p ekro il stovku, konkrétn bylo evidováno 108 absolventů . Pr m rný po et absolvent této skupiny pak tvo il tém 77 absolventů .

Druhou nejpo etn j-í skupinou oborů na ÚP ve fi á e n. Sáz. byla skupina . 64 ó Podnikání v oborech. Pr m rný podíl této skupiny na všech absolventech evidovaných na fi ársku v období 2005 ó 2011 tvo il 10,41%. Nejvíce absolvent skupiny bylo evidováno v roce 2005, kdy po et 77 absolventů p edstavoval 11% všech absolventů fi árska toho roku.

kód	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Název
11	0	1	0	0	1	2	0	matematické obory
12	0	0	0	0	1	0	0	geologické obory
13	2	2	3	1	1	2	0	geografické obory
14	0	1	2	0	0	1	0	chemické obory
15	1	0	0	0	1	1	1	biologické obory
16	3	1	1	1	4	5	2	ekologie a 0iv. pr.
18	0	0	0	0	1	1	0	informatické obory
21	4	8	1	6	8	4	1	hornictví, hutnictví, slév.
23	49	40	45	33	76	60	55	strojírenství, stroj.výr
26	47	47	30	20	37	51	41	elektrotechnika, výp. technika
28	8	2	3	3	4	5	4	technická chemie
29	26	27	11	13	20	16	14	potraviná ství
31	16	11	3	3	2	2	0	textilní výr., od vnicství
32	0	0	0	1	0	0	0	ko0ed lná a obuv. výr., zprac. plast
33	21	27	18	13	20	13	19	zpracování d eva
34	4	4	1	1	4	4	1	polygrafie
35	0	0	2	0	0	1	1	architektura

36	32	19	18	21	19	22	15	stavebnictví, geodézie, kartografie
37	18	11	8	2	3	4	5	doprava a spoje
39	0	1	0	2	5	11	12	speciální a interdiscipl. obory
41	34	30	23	19	29	35	47	zemědělství a lesnictví
43	0	4	1	2	0	4	4	veterinářství, veter. prevence
51	1	1	1	1	2	5	1	lékařské vedy
53	17	23	18	6	11	10	19	zdravotnictví
61	2	1	3	3	1	1	3	filozofie, teologie
62	13	7	9	11	22	29	28	ekonomie
63	53	56	31	19	32	23	29	ekonomika a administrativa
64	77	63	45	43	76	66	28	podnikání v oborech
65	108	87	63	41	77	84	78	gastronomie, hotelnictví, turismus
66	26	17	6	6	11	13	10	obchod
67	0	1	0	2	1	5	5	sociální vedy
68	21	12	12	14	16	11	12	právo, právní věda
69	39	48	47	26	28	27	28	osobní a provozní služby
71	1	1	1	0	1	3	2	obory z oblasti historie
72	3	1	0	0	1	3	1	publicistika, knihovnictví
73	3	1	2	0	0	1	1	filologické vedy
74	1	0	0	0	1	4	0	tělesná kultura, tělovýchova, sport
75	24	11	16	25	14	26	20	pedagogika, učitelství, sociální péče
77	0	0	0	0	1	0	0	obory z oblasti psychologie
78	1	3	6	3	4	6	9	obecná odborná příprava
79	21	19	16	12	14	13	12	obecná příprava
81	0	0	1	1	1	2	0	teorie a didaktika umění
82	15	14	13	9	12	11	11	umění a užitné umění

Tabulka 7: Počet absolventů evidovaných na ÚP ve finanční oblasti k 30.9. v daných letech podle skupin oborů

Zdroj: Zpracováno dle údajů získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁴⁹; msmt.cz, [online]⁵⁰

Na pomyslném bronzovém místě mezi skupinami oborů se umístila skupina 23 – strojírenství a strojírenská výroba. Do této skupiny patří obory jako Klempířské práce, Mechanik, Poutačství, Noflířské práce, Strojník, Lodník, Kovář, Optik a další. Nejvíce absolventů této skupiny bylo evidováno v roce 2009, kdy 76 absolventů tvořilo 13,5% absolventů na finanční úřadu toho roku, průměrný podíl skupiny na všech absolventech finanční úřada za sledované období byl 9,5%.

Mezi 5% a 7% průměrného podílu za sledované období let 2005 - 2011 z absolventů na finanční úřadu se zařadily skupiny 26 – elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, skupina 41 – zemědělství a lesnictví, skupina 63 – ekonomika

⁴⁹ Viz <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>

⁵⁰ Viz

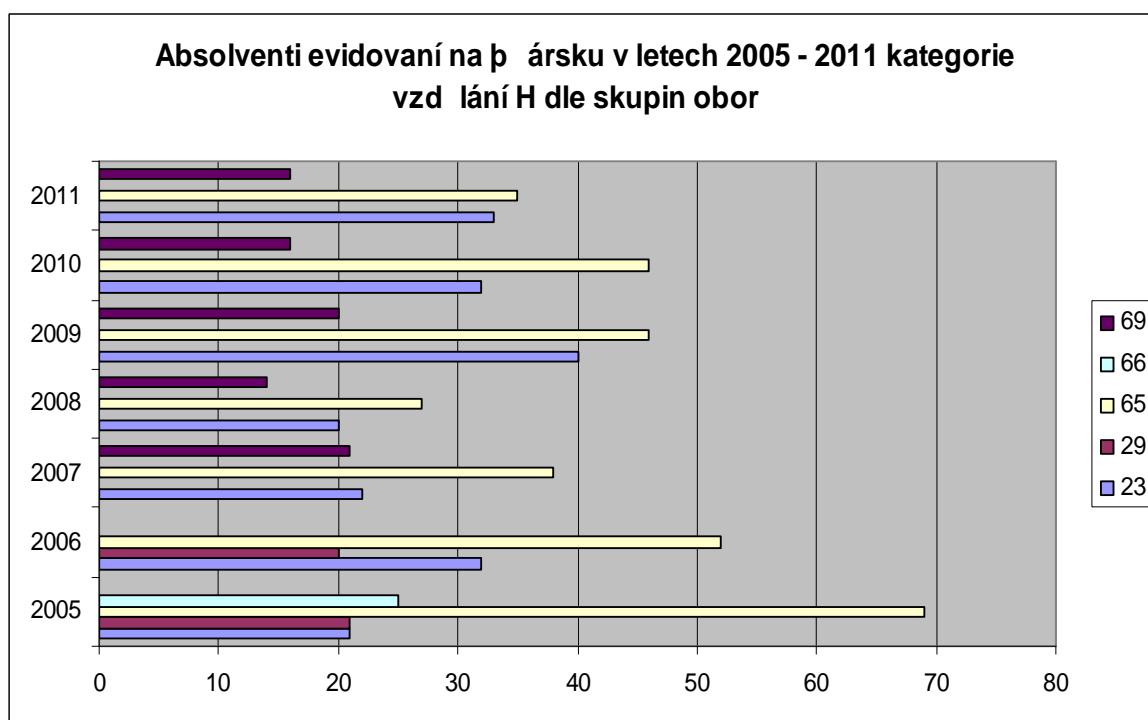
<http://stisko.uiv.cz/katalog/cslnk.asp?idc=BASO&ciselnik=Skupiny+obor%F9+%28KKOV%29&aap=on>

a administrativa a skupina . 69 ó osobní a provozní slufby. Pod názvem skupiny . 69 se skrývají obory jako Provoz slufeb, Charitativní slufby, pe ovatelská práce, ale také Kade ník, Sportovní masér, Kosmetické slufby, Vlasové slufby i O ní optik.

Kolem 3% pr m rného podílu se pohybovaly skupiny obor . 29 - potraviná ství, . 33 ó zpracování d eva, . 36 ó stavebnictví, . 62 ó ekonomie a skupina . 75 ó pedagogika. Ostatní skupiny obor pak nedosáhly ani na 3% pr m rného podílu absolvent evidovaných na fi ársku.

8.6 Absolventi na fi ársku z pohledu dosaženého vzd lání a skupin obor

Z dat získaných ve statistikách MPSV R tedy vyplynulo, že nejvíce evidovaných absolvent na fi ársku dosáhlo stupn vzd lání H ó st ední odborné vzd lání s výu ním listem.

Graf . 5: Po ty absolvent kategorie H a nejpo etn ji zastoupených skupin obor na fi ársku v letech 2005 ó 2011

Zdroj: Zpracováno dle údaj získaných na portal.mpsv.cz, [online]⁵¹

⁵¹ <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/ksa>

V této kategorii vzdělání, jak je i vidět z grafu, nejvíce absolvent dosáhl svého vzdělání ve skupině oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus. Tato skupina oborů zahrnuje v dané kategorii vzdělání obory Kuchařství, Stravovací a ubytovací služby a obor Práce ve stravování. Obory dříve nazývané jako Kuchařství pro pohostinství, Kuchařství o přípravě jídel, Hostinský, Kuchařství a Kuchařství o servírce bylo v roce 2010 sloučeno pod obor Kuchařství. Obor Kuchařské práce byl nahrazen oborem Strav. a ubyt. služby a obor Práce ve stravování nahradil obor Provoz společného stravování.

Stejná situace jako v kategorii H panovala i v kategorii E. V kategorii L o úplné střední odborné vzdělání s maturitou i výšším listem bylo nejvíce evidováno absolvent skupiny oborů . 64 o podnikání v oborech. Absolventi s úplným středním odborným vzděláním s maturitou nejvíce vystudovali skupinu oborů . 63 o ekonomika a administrativa. Skupina oborů . 26 o elektrotechnika, telekom. a výpočet. technika byla nejvíce zastoupena u absolventů s vyšším odborným vzděláním. Nejpočetněji se v kategorii absolventů s bakalářským vzděláním vyskytovala skupina oborů . 62 o ekonomie. Vystudovaní učitelé, pedagogové a sociální pracovníci evidovaní na ÚP ve finanční. Sáz. nejpočetněji dosáhli magisterského vzdělání. V kategorii vysokoškolského dokterského vzdělání se nedalo jednoznačně určit z kterých skupin oborů absolventi pocházejí především kvůli velmi malému počtu evidovaných této kategorie na finanční stránku.

Závěr

V dnešní době, kdy se tempo života zrychluje a pomalu se mění i zabývaný profesní ekvivalent, je stále těžší najít zaměstnání. Značnou částí známých případů, kdy uchazeč nemůže přes sebevlastní snahu nalézt práci. Čím déle uchazeč setrvává ve stavu bez práce, tím více dopadá tato situace na jeho rodinu i na jeho samotného, a v podobě psychické, nebo v mnohem praktičtější podobě nedostatku finančních prostředků.

Autoři, kteří se zabývají touto problematikou, tedy nezaměstnaností, často uvádějí, že čím vyššího vzdělání uchazeč dosáhne, tím lépe se bude uplatňovat na pracovním trhu. V praktickém životě si však troufáme říci, že toto tvrzení neplatí vždy a všude. Dokladem mohou být samotní uchazeči o práci evidovaní na ÚP na území ČR, kteří dosáhli nejvyššího stupně vzdělání, tedy doktorského titulu. Odvažujeme se dokonce říci, že v některých situacích je vyšší vzdělání nevýhodou pro uchazeče o práci. Příkladem jsou často pozice administrativních pracovníků, kdy zaměstnavatel upřednostní uchazeče se středním vzděláním před vysokoškolským vzděláním uchazečem, a to pouze z jednoho praktického důvodu. Tím důvodem jsou bohužel pouze peníze, respektive plat či mzda, kterou bude zaměstnavatel svému pracovníku vyplácet. Stejně tak bude mít nárok na měsíční peněžní ohodnocení nejlépe zaměstnanec s titulem z vysoké školy.

Bakalářská práce se zabývala problematikou uplatnění absolventů škol na území ČR v letech 2005 až 2011. Naším cílem bylo přiblížit situaci, která panovala v okrese území ČR nad Sázavou mezi absolventy různých stupňů vzdělání i různých skupin oborů vzdělání. Chtěli jsme popsat který rok byl pro absolventy nejméně příznivý, absolventi kterých oborů jsou na tom s uplatněním nejhůře a kteří nejlépe. Snáhlí jsme se odpovědět i na otázku, zda stále platí tvrzení, že Česko má zlaté dno.

V první části práce jsme se zabývali nejprve teoretickým rámcem problematiky. Nejprve jsme vymezili nejdůležitější pojmy, poté jsme uvedli několik nejdůležitějších legislativních norem, které se vztahují k problematice zaměstnávání absolventů škol. Přestože v rámci máme vlastní zkušenost se systémem vzdělávání, obsahem další kapitoly byl popis současného systému vzdělávání v České republice. Na tuto kapitolu jsme pak navázali tématem politika zaměstnanosti. V neposlední řadě jsme se snažili doložit důležitost vzdělání pro uplatnění na trhu práce a to nejen pro absolventy. Při studiu na školách mají být a v případě jsou rozvíjeny klíčové kompetence. Co si má uchazeč představit pod tímto pojmem je uvedeno v poslední kapitole první části, spolu s jakýmsi rozбором pořadovaných kompetencí ze stran zaměstnavatelů.

V druhé části naší práce jsme se v nově jifi konkrétnímu popisu situace absolventů na fi ársku. Pro naši potebu jsme vyuffili statistiky, které si po pololetí vede MPSV R.

Cíle, které jsme si na počátku stanovili, jsme naplnili pouze z části. Podařilo se nám určit absolventy nejvíce evidované na ÚP, podařilo se nám určit i to, ze kterých skupin oborů pochází nejvíce evidovaných absolventů. Abychom však mohli odpovědět, zda máme emeslo zlaté dno, museli bychom porovnávat nejenom četnosti absolventů evidovaných na ÚP, ale také četnosti všech absolventů, kteří daného stupně vzdělání dosáhli. Rovněf by bylo velmi zajímavé sledovat, v jakých oborech se absolventi uplatní. Tato data však nebyla k dispozici. Nemáme tedy íci, fe nejhorší uplatnění na pracovním trhu na fi ársku máme v letech 2005 ó 2011 kuchaři a íníci, máme pouze konstatovat, fe nejvíce evidovaných na fi ársku dosáhlo st edního odborného vzdělání s výučním listem a fe tito absolventi dosáhli svého vzdělání ve skupině oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus.

Znalost ekonomické situace regionu a poptávky po práci máme budoucím absolventům značně ulehčit v okamfíku, kdy stanou na bojišti zvaném pracovní trh. Zajímat se o tuto problematiku afe ve chvíli, kdy začínám nabízet svoji práci, je obrazně eno šp t minut po dvanácté. To by si měli uv domít nejenom rodiče studentů, kteří radí s výběrem vzdělání, ale hlavně studenti samotní.

Na závěr bychom uvedli citát Lva Nikolajeviče Tolstého, který kdysi řekl:

šD ti mohou jen fít, dospělí musí zápasit.š

Seznam zkratk

- R ó Česká republika
SÚ ó Český statistický úřad
IAP ó Individuální akční plán
JKOV ó Jednotná klasifikace oborů vzdělání
KKOV ó Kmenová klasifikace oborů vzdělání
Kol. ó Kolektiv
KZAM ó Klasifikace zaměstnání
MPSV ó Ministerstvo práce a sociálních věcí
MTM6 Mateřská škola
MTMMT ó Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NÚOV ó Národní ústav odborného vzdělávání
RVP ó Rámcový vzdělávací program
SOTM6 Střední odborná škola
SOU ó Střední odborné učiliště
SOV ó Soustava oborů vzdělání
STM6 Střední škola
SVP ó Speciální vzdělávací podmínky
ÚIV ó Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚP ó Úřad práce
VOTM6 Vyšší odborná škola
VTM6 Vysoká škola
ZTM6 Základní škola

Seznam použitých zdrojů

Literatura

BROŤOVÁ, Dagmar. *Společenské souvislosti trhu práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. 140 s. ISBN 80-86429-16-4

BURDOVÁ, J., G. DOLEŤALOVÁ, D. CHAMOUTOVÁ a kol. *Uplatnění absolventů na trhu práce v roce 2010*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2011. 92 s.

SÚ. Krajská správa Jihlava. *Vývoj lidských zdrojů v kraji Vysočina v letech 2000 až 2005*. Jihlava: Český statistický úřad, Krajská správa Jihlava, 2006. 85 s. ISBN 80-250-1369-3

FESTOVÁ, Jena. *Uplatnění absolventů středních škol ve sféře práce. Nezaměstnanost absolventů středních a vyšších odborných vzdělávání v roce 2004*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2004. 63 s.

HAVLÍKOVÁ, Věra a kol. *Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji*. Praha: Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání NMF, 2010. 74 s. ISBN 978-80-86728-45-2

HRONÍK, František a kol. *Jak najít zaměstnání*. Brno: Motiv Press, 2009. 107 s. ISBN 978-80-904133-3-7

JAKUBKA, Jaroslav. *Zákoník práce 2010 v praxi. Komplexní průvodce s řešením problémů*. Praha: Grada, 2009. 240 s. ISBN 978-80-247-2113-2

KADLEC, Miroslav a kol. *Co potěbuje absolventů škol pro uplatnění na trhu práce*. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2000. 69 s. ISBN 80-211-0363-9

KALOUSOVÁ, Pavla a Jiří VOJTECH. *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů –kolový souhrnný pohled*. [online] Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 46 s. Dostupné z: <<http://www.nuov.cz/potreby-zamestnavatele-a-pripravenost-absolventu-skol-2>>

KOLEKTIV. *Úspěšní absolventi svým následovníkům, aneb, Jak uspět v době krize na trhu práce*. Ostrava: Regionální vysokoškolské infocentrum, 2009. 97 s. ISBN 978-80-254-5958-4

KOTÝNKOVÁ, Magdalena a Otakar N. MEC. *Lidské zdroje na trhu práce*. Praha: Professional Publishing, 2003. 199 s. ISBN 80-86419-48-7

KOUCKÝ, J., A. BARTUŠEK a M. ZELENKA. *Účast na vzdělávání, financování –kolů a uplatnění absolventů*. Praha: Vydavatelství Pedagogické fakulty, Univerzita Karlova, 2008. 83 s. ISBN 978-80-7290-370-2

KUCHA, Pavel. *Trh práce : sociologická analýza*. Praha: Karolinum, 2007. 183 s. ISBN 978-80-246-1383-3

LEIBLOVÁ, Zdeňka a kol.: *Zaměstnávání občanů se zdravotním postižením, důchodců, mladistvých a studentů, absolventů –kolů, žen a dalších kategorií*. 2. aktualiz. vydání. Olomouc: ANAG, 2005. 223 s. ISBN 80-7263-277-9

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Cesta ke kvalitě a efektivitě vzdělávání. Vzdělávání v roce 2010 v datech. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky za rok 2010*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2011. 142 s. ISBN 978-80-211-0617-8

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *České priority pro Evropu. Díl I. Vzdělávání v roce 2009 v datech. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy České republiky za rok 2009*. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2010. 128 s. ISBN 978-80-211-0605-5

MINISTERSTVO ^{TR}KOLSTVÍ, MLÁDEŢE A T LOVÝCHOVY. *Na startu -kolské reformy*. Díl.I. Vzd lávání v roce 2007 v datech. Výro ní zpráva o stavu a rozvoji vzd lávací soustavy eské republiky za rok 2007. Praha: Ministerstvo -kolství, mládeŢe a t lovýchovy eské republiky, 2008. 109 s. ISBN 978-80-211-0560-7

MINISTERSTVO ^{TR}KOLSTVÍ, MLÁDEŢE A T LOVÝCHOVY. *S evropským sociálním fondem k inovacím vzd lávání*. Díl I. Vzd lávání v roce 2006 v datech. Výro ní zpráva o stavu a rozvoji vzd lávací soustavy eské republiky za rok 2006. Praha: Ministerstvo -kolství, mládeŢe a t lovýchovy eské republiky, 2007. 110 s. ISBN 978-80-211-0538-6

MINISTERSTVO ^{TR}KOLSTVÍ, MLÁDEŢE A T LOVÝCHOVY. *S novým -kolským zákonem*. Díl I. Vzd lávání v roce 2005 v datech. Výro ní zpráva o stavu a rozvoji vzd lávací soustavy eské republiky za rok 2005. Praha: Ministerstvo -kolství, mládeŢe a t lovýchovy eské republiky, 2006. 106 s. ISBN 80-211-0518-6

MINISTERSTVO ^{TR}KOLSTVÍ, MLÁDEŢE A T LOVÝCHOVY. *^{TR}kolská reforma pokračuje*. Díl I. Vzd lávání v roce 2008 v datech. Výro ní zpráva o stavu a rozvoji vzd lávací soustavy eské republiky za rok 2008. Praha: Ministerstvo -kolství, mládeŢe a t lovýchovy eské republiky, 2009. 121 s. ISBN 978-80-211-0584-3

ORGONÍKOVÁ, Lenka a Zuzana FALDYNOVÁ. *Vzd lávací a poradenské programy pro absolventy*. Krnov: AKLUB, Centrum vzd lávání a poradenství, 2007. 56 s. ISBN 978-80-254-0125-5

SIEGEL, Zbyn k. *Jak úsp -n hledat a najít zam stnání. ^{TR}pi kové rady, tipy a p íklady pro uchaze e o zam stnání*. Praha: Grada, 2005. 168 s. ISBN 80-247-1388-8

SIROVÁTKA, T., J. WINKLER, a M. fiFiLAVSKÝ. *Nejistoty na trhu práce*. Brno: Fakulta sociálních studií (Institut pro výzkum reprodukce a integrace spole nosti) Masarykovy univerzity v Brn v nakl. Albert, Boskovice, 2009. 197 s. ISBN 978-80-7326-172-6

SKÁCELOVÁ, Pavla a Jiří VOJTECH. *Názory pracovníků úřad práce na uplatnění absolventů –kol v období ekonomické krize*. [online] Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2009. 35 s. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Nazory_pracovnikuUP2009.pdf>

MASTNOVÁ, P., S. VYMĚTALOVÁ a L. MATĚJKOVÁ. *Absolventi na trhu práce. Co zamstnavatelé o ekávají?* Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1999. 70 s. ISBN 80-211-0304-3

ÚLOVCOVÁ, H., J. VOJTECH, J. BURDOVÁ a kol. *Uplatnění absolventů –kol na trhu práce ó 2007*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2008. 86 s.

ÚLOVCOVÁ, H., J. VOJTECH, J. FESTOVÁ a kol. *Uplatnění absolventů –kol na trhu práce ó 2005*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2006. 91 s.

ÚLOVCOVÁ, H., J. VOJTECH, J. TRHLÍKOVÁ a kol. *Uplatnění absolventů –kol na trhu práce ó 2009*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2010. 84 s.

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Školství do kapsy 2005*. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2006. Dostupné z: <<http://www.uiv.cz/clanek/206/1627>>

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Školství do kapsy 2006*. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2007. Dostupné z: <<http://www.uiv.cz/clanek/206/1637>>

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Školství do kapsy 2007*. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2008. Dostupné z: <<http://www.uiv.cz/clanek/206/1641>>

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ. *Školství do kapsy 2008*. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 2009. Dostupné z: <<http://www.uiv.cz/clanek/206/1919>>

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZD LÁVÁNÍ. *Úkolství do kapsy 2009*. [online] Praha: Ústav pro informace ve vzdávání, 2010. Dostupné z: <<http://www.uiv.cz/clanek/206/2084>>

Veřejná správa v České republice. [online] 2. rozšířené vydání. Praha: Ministerstvo vnitra R, úsek veřejné správy, 2005. 125 s. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/odbor/moderniz/vs_vcr.pdf>

VOJTECH, Jiří. *Struktura a problémy fláky v systému vzdávacích cest ve středním a vyšším vzdávání a jejich situace na trhu práce*. Praha: Národní ústav odborného vzdávání, 2001. 20 s. ISBN 80-85118-67-x

VOJTECH, Jiří a JENY FESTOVÁ. *Uplatnění absolventů středních škol ve sféře práce. Shoda dosaženého vzdání a vykonávaného zaměstnání*. Praha: Národní ústav odborného vzdávání, 2002. 38 s. ISBN 80-85118-72-6

ZELENKA, Martin. *Pechod absolventů škol ze vzdávání na pracovní trh*. Praha: Vydavatelství Pedagogické fakulty, Univerzita Karlova, 2008. 99 s. ISBN 978-80-7290-372-6

Legislativní normy

ESKO. Nařízení vlády . 211 ze dne 31. května 2010 o soustavě oborů vzdání v základním, středním a vyšším odborném vzdávání. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, částka 71, s. 2410-2468. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=211/2010&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>

ESKO. Nařízení vlády . 689 ze dne 22. prosince 2004 o soustavě oborů vzdání v základním, středním a vyšším odborném vzdávání, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 233, s. 12254-12278. Dostupné z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb233-04.pdf>>

ESKO. Vyhlá-ka . 73 ze dne 9. února 2005 o vzd lávání d tí, flák a student se speciálními vzd lávacími pot ebami a d tí, flák a student mimo ádn nadaných, ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2005, ástka 20, s. 503-508. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2005&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=17> >

ESKO. Zákon . 65 ze dne 16. ervna 1965 zákoník práce, ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: *Sbírka zákon eskoslovenské socialistické republiky*. 1965, ástka 32, s. 357-412. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1965/sb32-65.pdf>>

ESKO. Zákon. . 111 ze dne 22. dubna 1998 o vysokých kolách a o zm n a dopln ní dal-ích zákon (zákon o vysokých kolách), ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 1998, ástka 39, s. 5388-5419. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1998/sb039-98.pdf>>

ESKO. Zákon . 179 ze dne 30. b ezna 2006 o ov ování a uznávání výsledk dal-ího vzd lávání a o zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2006, ástka 61, s. 2097-2112. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb061-06.pdf>>

ESKO. Zákon . 262 ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce, ve zn ní pozd j-ích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2006, ástka 84, s. 3146-3241. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb084-06.pdf>>

ESKO. Zákon . 382 ze dne 18. zá í 2008, kterým se m ní zákon . 435/2004 Sb., o zam stanosti, ve zn ní pozd j-ích p edpis , zákon . 326/1999 Sb., o pobytu cizinc na území eské republiky a o zm n n kterých zákon , ve zn ní pozd j-ích p edpis , a dal-í související zákony. In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2008, ástka 124, s. 5899-5921. Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=382/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy >

ESKO. Zákon . 382 ze dne 19. srpna 2005, kterým se m ní zákon . 435/2004 Sb., o zam stnanosti, ve zn ní pozd jích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2005, ástka 133, s. 7107-7109. Dostupný z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=382/2005&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy>

ESKO. Zákon . 435 ze dne 13. kv tna 2004 o zam stnanosti, ve zn ní pozd jích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2004, ástka 143, s. 2870-8316. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb143-04.pdf>>

ESKO. Zákon . 561 ze dne 24. zá í 2004 o p ed-kolním, základním, st edním, vy—ím odborném a jiném vzd lávání (-kolský zákon), ve zn ní pozd jích p edpis . In: *Sbírka zákon eské republiky*. 2004, ástka 190, s. 10262-10324. Dostupný z: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2004/sb190-04.pdf>>

Internetové zdroje

ESKO. ESKÝ STATISTICKÝ Ú AD. Konstrukce klasifikace kmenových obor vzd lávání. *eský statistický ú ad*. [online]. eský statistický ú ad, © 2012 [cit. 2012-09-20]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/konstrukce_klasifikace_kmenovych_oboru_vzdelani_>

ESKO. ESKÝ STATISTICKÝ Ú AD. KZAM ó systematická ást. *eský statistický ú ad*. [online]. eský statistický ú ad, © 2012 [cit. 2012-09-20]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/kzam_systematicka_cast>

ESKO. ESKÝ STATISTICKÝ Ú AD. Tky a -kolská za ízení v R ve -kolním roce 2010/2011. *eský statistický ú ad*. [online]. eský statistický ú ad, © 2012 [cit. 2012-11-09]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/3301-11-r_2011>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Absolventi –kol a mladiství. *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs>>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Evropská strategie zam stnanosti. Rozhodnutí Rady ze dne 12. ervence 2005 o hlavních sm rech politik zam stnanosti lenských stát (2005/600/ES). *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hlavni_smery_zamestnanosti_2005-2008.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Evropská strategie zam stnanosti. Rozhodnutí Rady ze dne 15. ervence 2008 o hlavních sm rech politik zam stnanosti lenských stát (2008/618/ES). *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/evropskastrateg/hl_smery_pz_2008-2010.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Kvalifika ní struktura absolvent . *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/ksa>>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Národní politika zam stnanosti. Národní ak ní plán zam stnanosti na léta 2004 ó 2006. *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akcni_plan/napz_2004_2006.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Národní politika zam stnanosti. Národní lisabonský program 2005 ó 2008 (Národní program reformem eské republiky). *Integrovaný portál MPSV. Zam stnanost.* [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akcni_plan/narodni_lisabonsky_program_2005-2008.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Národní politika zam stnanosti. Národní program reforem eské republiky 2008 ó 2010. *Integrovaný portál MPSV*. Zam stnanost. [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/narodni_akcni_plan/npr2008_2010.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Pololetní statistiky absolvent . *Integrovaný portál MPSV*. Zam stnanost. [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-25]. Dostupné z: <<http://portal.mpsv.cz/sz/stat/abs/polo>>

ESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH V CÍ. Situace na trhu práce. Analýza vývoje zam stnanosti a nezam stnanosti v roce 2005. *Integrovaný portál MPSV*. Zam stnanost. [online]. © 2002-2012 [cit. 2012-09-24]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2005/analyza_zam_nezam_2005.pdf>

ESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLŮ, OBROVĚNÍ, ENERGETIKY A TĚŽBY. Účinníci ve výrobě: BASO Skupiny obor (KKOV). *MŠMT. Ministerstvo průmyslu, obrovění a těžby eské republiky*. [online]. MŠMT, © 2006-2012 [cit. 2012-10-20]. Dostupné z: <<http://stistko.uiv.cz/katalog/cslnk.asp?idc=BASO&ciselnik=Skupiny+obor%F9+%28KKOV%29&aap=on>>

ESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLŮ, OBROVĚNÍ, ENERGETIKY A TĚŽBY. Klasifikace obor . *MŠMT. Ministerstvo průmyslu, obrovění a těžby eské republiky*. [online]. MŠMT, © 2006-2012 [cit. 2012-09-22]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/klasifikace-oboru?highlightWords=KKOV>>

ESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLŮ, OBROVĚNÍ, ENERGETIKY A TĚŽBY. Zpráva o vývoji eského průmyslu od listopadu 1989 (v oblasti regionálního průmyslu). . j. 25461/2009 ó 20. *MŠMT. Ministerstvo průmyslu, obrovění a těžby eské republiky*. [online]. MŠMT, © 2006-2012 [cit. 2012-09-23]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009>>

ESKO. MINISTERSTVO PRŮMYSLU, OBCHODU A PRŮMYŠLOVÝCH ČINNOSTÍ. Vzdělávací soustava. *MŠMT. Ministerstvo průmyslu, obchodu a průmyslových činností České republiky*. [online]. MŠMT, © 2006-2012 [cit. 2012-09-23]. Dostupné z: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vzdelavaci-soustava>>

ESKO. MINISTERSTVO VNITRA. Správa na úseku zaměstnanosti. *Ministerstvo vnitra České republiky*. [online]. MV ČR, © 2010 [cit. 2012-10-2]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/sprava-na-useku-zamestnanosti.aspx>>

ESKO. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. Koncepce klíčových kompetencí v RVP středního odborného vzdělávání. *Národní ústav odborného vzdělávání*. [online]. NÚOV, © 2008 [cit. 2012-09-20]. Dostupné z: <<http://www.nuov.cz/koncepce-kk>>

ESKO. NÁRODNÍ ÚSTAV ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ. K vývoji konceptu klíčových kompetencí. *Národní ústav odborného vzdělávání*. [online]. NÚOV, © 2008 [cit. 2012-09-20]. Dostupné z: <<http://www.nuov.cz/k-vyvoji-konceptu-kk>>

Seznam graf

Graf . 1: Po ty absolvent evidovaných na ÚP v daných letech

Graf . 2: Podíl jednotlivých kategorií vzd lání na Vyso in

Graf . 3: Po ty absolvent dle stup vzd lání v okrese fi ár n. Sáz. k 30.9 v daných letech

Graf . 4: Podíl jednotlivých kategorií vzd lání na fi ársku v letech 2005 ó 2011

Graf . 5: Po ty absolvent kategorie H a nejpo etn ji zastoupených skupin obor na fi ársku v letech 2005 ó 2011

Seznam tabulek

Tabulka . 1: Počet základních škol v kraji Vysočina v daných letech

Tabulka . 2: Pohled hlavních títid KZAM

Tabulka . 3: Klasifikace kmenových oborů vzdělání

Tabulka . 4: Počet absolventů evidovaných na ÚP k 30.9. v daných letech

Tabulka . 5: Počet absolventů podle stupňů vzdělání na Vysočině k 30.9. v daných letech

Tabulka . 6: Počet absolventů dle stupňů vzdělání v okresech fišár n. Sáz. k 30.9. v daných letech

Tabulka . 7: Počet absolventů evidovaných na ÚP ve fišár e n. Sáz. k 30.9. podle v daných letech skupin oborů

Seznam obrázk

Obrázek . 1: Schéma vzd lávací soustavy v R